БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

[К]С-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

[..]7 (10021) | 1962 оной ноябриин 13, вторник | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

СССР-эй зургаадахи зарлалай Верховно Соведэй хоёрдохи сессие 1962 оной декабриин 10-да Москва городто зарлаха гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Л. БРЕЖНЕВ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль. 1962 оной ноябриин 10.

Эдэбхитэдэй үүсхэлые дэмжэн дэлгэрүүлхэ

[..] далайсатайгаар коммуни[з]гүүлжэ байгаа совет ара[д]ай бүхы ажал үдэр бүри шэ[нэ] амжалта, илалта асарна. [...] оро hо таряа худалдаха [...] дүүргэhэн тухай мэдээ[...]ые үдэр бүри хэблэлдэ [...]ди. Хэшэгээр баян намар [...] Буряад ороной ажалша[...] баясуулан урмашуулна. [...] хүнүүдэй зохёон бай[...] ажал түгэлдэр удхатай [...], үдэрhөө үдэртэ шэнэ, [...] шэнжэ тэмдэгүүдтэй бо[...]йна. Олониитын хэрэгтэ [...]раараа алба хэхэ үүсхэл [...] мүндэлэн гарана. hая [...] совхозhоо манай редак[...]шэг ороо. Тус совхозой [...]шадэй комитедэй тү[...] нүхэр Балдуев иигэжэ [...]: «Саянай совхозой [о]тделениин Могой горхо[...]hаалиин фермын хүдэл[...]эд уялгата найман жэ[...]сал тухай зүбшэн хэл[...]эр жэлэй турша соо [...]hаатангүй 7—8 классай [...] болохо гээд шиидэбэ».

[...] асуудалыень хаража [с]овхозой партком юрын [...] хоёр жэлэй hургуули нээ[...]бэри гаргаhан байна. [...] коммунис ажалай коллек[...] зэргын түлөө тэмсэ[...] фермын хүдэлмэрилэг[...]шуул юрэнхы эрдэ[...]үүлхэ иимэ арга оло[...]шуулай хүсэл зориг [...], КПСС-эй Түнхэнэй рай[...] hургуулида багшанарые [...]hан байна. Октябриин [...] hургуулиин хэшээл [...] эдэбхи үүсхэлтэй, дээдэ [...] багша нүхэр Егодуров [...]үүлжэ даагшаар түлөө[...] хүдэлнэ. Тус фермын [...]ралсажа байна.

[...]эй дунда hургуулиин [...] олониитын хүсөөр хүдэл[...] дунда hургуули нээг[...] Эрхим багшанар Е. Р. [...], С. И. Рампилова, Л. Г. [...] болон бусад энэ hургуу[...] дураараа зааха болоо. [...]гэжэлтэй хүнүүд: hаа[...] трактористнууд, шофёр[...]гадирнууд болон бусад, [...]80 гаран хүн hураха [...]шай хүдөөгэй залуушуу[...] талаhаа ургаhые ха[...]шэ. Хүн бүхэнэй оюун [...]рилтын улам ургажа, [...]гээ хамтын мандалда [...] хүсэл мэдэрэлэй улам [...]hые эдэ бүтэдэ барим[...]а бшуу.

[...] үедэ совет хүнүүдэй [...]мэри, байдал hуудал [...]хы удхатай болонхой. [...] бүхы hалбарида олонии[...]эд үргэнөөр хабаададаг, [...]жэ тэмдэгүүд мүндэлэн [...]болонхой. Коммунис хү[...]н хүдэлмэриин улам [...]ай ашаар олониитэ [...] үүсхэл улам дэлгэр[...] захиргаанай болон [...]н соёл сурталай хү[...] түлөөhэгүйгөөр хүдэл[...]эд, hайн дуратанай [...] олошоржол байна. [...] гүйсэдхэхэ комите[...]гэдэ ниитэ эдэбхитэдэй [...]лдэг таhагууд, пенсионернүүдэй, эхэнэрнүүдэй соведүүд, арадай дружинанууд болон бусад эмхинүүд ажалшадай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Партийна, соёл сурталай хүдэлмэридэ олониитэ эдэбхитэд үргэнөөр хабаададаг болонхой. Штатнабэшэ таhагууд, комиссинууд, соведүүд, инструкторнууд партийна органуудта айхабтар ехэ туhаламжа үзүүлдэг байна. Энэ талаар КПСС-эй Советскэ райкомой дэргэдэхи литература, искусствын таhагай хүдэлмэри hайшаалтай. Үгышье хадаа багшанарай институдай, түмэр замай узелай партийна организацинуудай дэргэдэхи эдэбхитэдэй хүсөөр хүдэлдэг политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд пропагандистнарта ехэ туhаламжа үзүүлдэг, политическэ hуралсал эмхидхэлсэдэг юм.

Олониитэ эдэбхитэдэй хүсөөр ябуулагдадаг эдэ эмхинүүд, хэдэн зуу мянган эдэбхитэд хадаа шэнэ шэнжэтэй хүнүүдые хүмүүжүүлэн болбосоруулха, ниитын шэнэ харилсаануудые тогтоохо талаар ехэ үүргэ дүүргэжэ байhанаа харуулба, саашадаашье ехэ юумэ хэхэнь лабтай. Зүгөөр эдэнэрэй хүдэлмэриие партийна организацинуудай зүгhөө дэмжэн ударидаха, штатнабэшэ хүдэлмэрилэгшэдэй ажалда зохихо туhаламжа үзүүлхэ шухала.

Олониитэ ажалшадай үүсхэл эдэбхи улам бадаруулжа, манай ажабайдалда, бүхы hалбарида эдэбхитэдэй хүсөөр, түлөөhэгүйгөөр хүдэлдэг ёho гурим улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ партиин шэнэ Программа дотор хэлэгдэнэ. Тиимэhээ партиин райкомууд штатнабэшэ хүдэлмэрилэгшэдые улам эдэбхитэйгээр хүдэлгэхэ ёhотой. Гэтэр зарим газарта энээндэ ёhотоор хайхарагдадаггүй, штатнабэшэ хүдэлмэрилэгшэд миин лэ саарhан дээрэ тоотой байдаг. Загарайн, Яруунын, Зэдын аймагуудта иимэ ушар үзэгдэнэ. Эндэхи партиин райкомууд, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд энэ хэрэгтэ ехэ анхаралаа табиха ёhотой.

Штатнабэшэ ниитын эмхинүүдэй, хэдэн зуу мянган эдэбхитэдэй хүдэлмэри улам шангадхаха бүри соёл сурталай, коммунис хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хүсэ нүлөөн улам ехэ болохо, тиимэ хадаа ажалшадай үмэнэ табигдаhан гол шухала зорилго—эдеэ хоолой зүйл улам ехэдхэхэ асуудал бүри амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ болоно.

Мүнөө манай республикын ажалшад Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойе амжалта түгэсөөр угтаба. Энэмнай коммунизмын жасада орохо хубита мүн. Манай арадай алхам үдэр бүри улам ехэ дэлисэтэй, дорюун боложо байна. Алхаса бүхэндэмнай арад зоной эдэбхи үүсхэл, олониитэ эдэбхитэдэй хүсэл зориг улам дэлгэрнэ, бадарна, шэнэ, коммунис шэнжэ тэмдэгүүд мүндэлэн гарана. Эдэ бүгэдые дэмжэн дэлгэрүүлхэ гээшэ хүгжэлтыемнай улам хурдадхаха арга нүхэсэлнүүдэй нэтэн мүн.

РОСТОВОЙ МАЛШАНАЙ ГАБЬЯА. **Зураг дээрэ: Г. Плотниковой шахаhан гахайнуудые автомашинанууд Ростовой мяханай комбинадта абаашажа ябана.**

ТАСС-ай фотохронико.

ШЭНЭ АМЖАЛТАДА УРЯАЛНА

Совет гүрэнэй мандан түрэhэн мартагдашагүй үдэр — ноябриин 7-ной hайндэрые ороноймнай бүхы арад зон ажалай хэшэг бэлэгээр угтадаг hайн заншалтай.

Совхозоймнай ажалшад, малшад, механизаторнууд, бүхы хүдэлмэришэд алдарта hайндэрөө ажалай амжалтаар угтажа, Эхэ оронойнгоо хүгжэлтэдэ өөhэдынгөө хубитые оруулхын тула хүдэлөө.

Энэ жэлдэ бүхы тарялан дээрэhээ бараг hайн ургаса абажа, гүрэнэй амбаарта 20 мянган центнерэй орондо 35 мянган центнер шэлэмэл hайн таряа оруулжа, хэлэhэн үгэдөө хүрөөбди. Тиихэдэ үшөө 35 мянган центнер таряа үрэhэ хүрэнгэдэ хаагаад, тэрэнээ сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэжэ байнабди. Совхознай нёдондо нэгэшье гектар намарай паар хахалаагүй байгаа hаа, мүнөө жэлдэ 2000 гектар газар бэлдэгдээ.

Эдэ бүгэдэ таряашад, механизаторнуудай шэн зоригто, эршэтэ ажалаар туйлагдаhан амжалта болоно. Мүнөө тэдэнэр бүхы машина техникээ фермэнүүдэйнгээ мастерскойдо асаржа, тооhо шоройhоонь сэбэрлээд, зохидоор табинхай. Трактор, комбайнай заhабарилга түлэг эхилээ. Һүүлэй мэдээгээр 18 комбайн, 16 трактор, бусад хэдэн машина зэмсэг заhагдажа бэлэн болгогдобо. Илангаяа комбайнернууд нүхэд: Капустин, Борбодоев, Базаров, Зундуев гэгшэд өөhэд өөhэдынгөө комбайн эрхим hайнаар заhанхай. Жэшээнь, нүхэр Капустин «СК-3» комбайнаараа 300 гаран га таряа хуряагаад, машинаяа нарин нягтаар абажа ябаhанай ашаар заhажа дүүргэбэ.

Малшад, hаалишаднай баhал нилээдгүй оролдосотой, шударгы шангаар, эдэбхи хэшээл ехэтэйгээр хүдэлбэ. Байгша ондо гүрэндөө хамта 5,6 мянган центнер мяха худалдаха түсэбөө эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхэмнай. Мүнөө 1000 толгой тарган хони, hайса шахагдаhан 2000 шубуу тушаахамнай. Үшөө 500 толгой шахамал үхэр энэ hарада гүрэндэ худалдахаар тусгаар харууhанда табигданхай.

Мүн hү худалдаха жэлэйнгээ түсэб ноябрь hарада эрхэбэшэ бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнабди. Энэ үе соо бүхыдөө 13,6 мянган центнер hүн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа. Совхоз соо коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула тэмсэжэ байhан хоёрдохи фермынхид (эрхилэгшэнь Д-Н. Базаржапов, парторганизациин секретарь Ц. Ширабон) hү, мяха абаха, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб бүри октябриин тэнгээр дүүргээ hэн.

Аймаг, управлени дотороо эрхимлэhэн дүрбэдэхи фермымнай hаалишан Цырен-Дулма Цыдыповагай ажалай амжалтаар омогорхонобди. Энэ нүхэр жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 2000 гарач литр hү hаажа, хэлэhэн үгэдөө хүрөө. Мүн бэрхэ hаалишан Цырен-Дулма Дамбаева /хоёрдохи фермэ/ тэрээнhээ балайшье ехэ гээгдэнэгүй. Сэдьхэлэйнгээ халуун уряалаар хүдэлжэ, хамаг зондоо суутай болоhон тугалшан Жамса Дугаровые магтангүй аргагүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ 50 толгой тугал шадамараар харууhалжа, тус бүриинь шэгнүүрые 9—10 hаратайдань 260—280 килограмм болгожо тушаагаад, мүнөө үшөө 40 тугал даажа абанхай. Тэдэнэйнгээ тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 780 граммаар нэмээнэ. Нүхэр Дугаровай hайн hайхан ажалай жэшээгээр хүдэлдэг тугалшад совхоз доторнай олон болонхой. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи фермын тугалшан басагад Клава Фомина, Галина Воробьева, мүн хоёрдохи фермын тугалшан, Жамса Дугаровай үүри нүхэр Цыден-Ешэ Жалсанов болон бусад баhал hайн үрэ дүн туйлана.

П. Павлов,
Яруунын аймагай Нарhатын совхозой директор.

ИИМЭЭР ХАНДАЖА БОЛОХО ААЛ?

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленум хүдөө ажахыгаа саашадань шадамараар, бодомжотойгоор хүгжөөхэ тухай тодорхой зорилгонуудые ажахы бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй урда табиhан байна. Илангаяа нютаг нютагуудта таарамжатай, ашаг ехэтэй бүхы түрэлэй мал олоор үсхэбэрилжэ, hү, мяха абалгые горитойгоор дээшэлүүлхэ, арад зоноо эдеэ хоолоор ойрын жэлнүүдтэ гүйсэд хангаха гэhэн шухалын шухала зорилгонуудые хараалаа бшуу. Парти, правительствын табиhан эдэ зорилгонууд хаа хаанагүй, ажахы бүхэндэ бэелүүлэгдэжэшье байнхай.

Мартын Пленумэй шиидхэбэриhээ үндэhэлэн, би хэдэн hанамжануудаа дурдаха хүсэлэнтэй байнаб. Юуб гэбэл, манай республика дотор мал ажал эрхилхэ талаар hүүлэй жэлнүүдтэ горитой амжалта туйлагдаад, саашадаа бүри ехэ зорилгонуудай хараалагдаад байhандань баясамаар. Гэхэ зуура, зарим нютагуудта бии байhан хэмжээлэшэгүй ехэ арга боломжонууд үшөөл гүйсэд ашаглагданагүй. Сэхыень хэлэхэдэ, манай республикын хойто аймагуудта оро олоор, hүрэг hүрэгөөрнь үсхэбэрилэн, нилээд ехэ мяха гүрэндөө худалдажа, горитой олзо олохо арга боломжо бии.

Баунтын, Хойто-Байгалай аймагуудта гол түлэб оро үсхэбэрилхэ шадабаритай эвенк яhатан ажаhуудаг гээшэ ааб даа. Тэдэ нүхэднай хэр заяанhаа хойшо оро үсхэбэрилжэ, Буряад нютагтаашье, мүн холын оронуудааршье суутай болоhон зон. Зүгөөр орын мяха ехээр абаха, шанар hайнтай зузаан арhа хэрэглэхэ талаар эдэ аймагуудтахи ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй урда шанга эрилтэ табигданагүй ха. Эндэхи зарим ажахынууд бүхы олзо доходойнгоо хахадыень оро үсхэбэрилжэ олодог юм. Илангаяа зунай үедэ оронуудаа ашагта малтамал бэдэрдэг экспедицинүүдтэ ябуулжа, ехэ олзо абадаг гээшэ. Жэшээлхэдэ, Хойто-Байгалай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз үнгэрhэн жэл оронуудые ажалда ябуулhанай ашаар 30 мянган түхэригэй олзо оруулhан байна. Энэнь бүхы олзо доходойнь хахад болоно. Харин энэ жэл тус колхоз оро үсхэбэрилгэhөө 22 мянган түхэриг олзо абахаар харааланхай. Энэнь оро үсхэбэрилгын ашаг олзо ехэтэй байhые элирүүлнэ.

Гэхын хажуугаар тус аймагуудаар, илангаяа hаяшагай оро үсхэбэрилгэдэ хайша хэрэг хандадаг болошонхой. Тэрэл Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хэдыхэн жэлэй саада тээ 500 гаран оро бии байhан аад, hүүлэй үедэ тэдэнь ехээр хорошоhон байна. Гансахан нёдондо жэл 412 орын 180-ниинь тугалтаяа хамта үхэжэ хосороо. Зундаа ашагта малтамал бэдэрэлгын экспедицидэ тугалнуудтаяа гаргагдаhан оронууд олоор үхэдэг. Юуб гэхэдэ, экспедицидэ ябаhан хүнүүд абажа гараhан оронуудаа муугаар харууhалжа, тэжээлээр дутаажа, хосороодог байна. Иимэ нэгэ экспедицидэ гаргагдаhан 50 орын 13-ниинь лэ үлэжэ ерээ hэн. Аяар 37-ниинь гарзалаад, хэншье харюусалгада хабаадуулагдангүй, миин орхигдошоhон байгаа.

Олон ажахынуудта орын тоо бүридхэл муугаар хэгдэнэ. Оро үсхэбэрилдэг фермэнүүдэй холын хүбшэ тайгада байрладаг хадань, колхозуудай болон аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тэрээгүүр хаа-яа, тон үсөөн ябадаг. Тэндэ ажаллажа байhан хүнүүдтэ ямаршье эрилтэ табигданагүй, тэдэнэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Тиихэлээрээ оро харууhалдаг хүнүүд өөhэдынгөө дураар лэ хүдэлнэ гээшэ. Мүн тоо бүридхэлэй hула дээрэhээ оронуудай гарзалха, элдэб шалтагаанаар үгы болошохо ушар али олон үзэгдэнэ.

Хэрбээ хойто аймагуудта оро үсхэбэрилхэ хэрэгээ парти, правительствын эрилтын ёhоор эмхидхээ хада, нилээд ехэ олзотой байхань лабтай. Оронуудые гансашье ашаа зөөлгэдэ хэрэглэхэ бэшэ, мүн мяха, арhа абаха зорилготойгоор үсхэбэрилхэдэ болохо гэжэ hанагдана.

Дурсагдаhан дутагдалнуудые дары усадхажа, оро үсхэбэрилгэдэ ёhотой анхарал хандуулагдаха бэзэ.

А. Плишкина.

[...]эй ЦК-гай Пленумэй хүндэлэлдэ

[...]ПОЛЬ, (Винницкэ [...] ноябриин 10. (ТАСС-[...]

[...] Верховно Соведэй [...] «Большевик» колхо[...]шан Любовь Ива[...]штанар Украинада [...]аhан эхэнэр юм. [...] 12 жэлhээ дээшэ [...] ажалладаг. Энэ [...] тэрэ нилээд олон [...] бэлдэhэн байна. [...]ишанhаа hургаал абахаяа хүршэ колхозууд болон районуудhаа айлшад ерэдэг.

Л. И. Баштанар КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумдэ ажалай эрхим бэлэг бариба: жэлэйнгээ уялгые болзорhоонь урид дүүргэбэ. Үнеэн бүриhөө 5500 литр hү hааха уялгатай байhан аад, жэлэй эхинhээ хойшо даажа абаhан үнеэн бүриhөө 5700 литр hү hаагаа.

[...]эй делегаци Болгари соогуур аяншална

[...] ноябриин 11. [...]усхай корр.). Бол[гарай к]оммунис партиин [...]эдэ хабаадаhан, [...] ЦК-гай Президиу[...], секретарь М. А. [...]рүүтэй, КПСС-эй [...] мүнөө үглөөгүүр [...] үзэсхэлэн hайхан [...] хараа. Болгарие [...] түлөө болоhон [...]дай үедэ наhа ба[...]ар болон ород сэ[...] мавзолейн дэргэдэ [...]ок табяа.

Удаань КПСС-эй делегаци БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Б. Былгарановтай хамта орон соогуур аяншалгаяа үргэлжэлүүлhэн байна. Делегаци Габровско округто үдын хойно ерээ. Түүхэдэ ороhон хадые—Балканай оройе совет айлшад ехээр hонирхон хараа. Тэндэ 85 жэлэй урда тээ ород болон болгар сэрэгүүдэй шуhан адхаржа, хоёр арадай эбдэршэгүй хани барисаан бэхижэhэн байгаа.

Ажалай бэлэгүүд

Улаан-Үдын шэлэй механизированна заводой коллектив Агуухэ Октябриин hайндэрые ажалай амжалтаар угтаба. Продукци үйлэдбэрилэн гаргаха октябрь hарынь түсэб 112,7 процент дүүргэгдээд, түсэбhөө гадуур 17 вагон эрхим шанартай шэл Эхэ ороной шэнэ барилганuудта эльгээгдээ. Бутылка хэдэг цехэйхид эдэ үдэрнүүдтэ жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргэбэ.

Тус заводой хүдэлмэришэд 10 hарын түсэбhөө гадуур 830 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа гэхэ гү, али 687 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилhэн, нэгэ миллион 317 мянган бутылка хэhэн байна.

**

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд туйлаhан амжалтаяа арьбадхан, Октябриин хүндэлэлэй социалис мүрысөөндөө hайн үрэ дүн туйлаа. Фабрикын цех, халаанuудай хоорондо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар 10 hарын туршада түсэбhөө гадуур 45 мянган метр сэмбэ, тэрэ тоодо 30 мянган метрынь алмагдаhан ноohoор нэхэгдэhэн байна. Бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарые hайжаруулгаар ехэ ажал хэгдээд, 1-дэхи сортын сэмбэ нэхэлгэ 1,3 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Ноohо ээрэлгын цехтэ түрүүлжэ ябаhан Г. В. Шумиловай хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригада даабаряа холо үлүүлэн дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци бүтээн гаргана. Сэмбэ нэхэгшэ Валентина Войлокова даабариhаа гадуур 280 метр драп нэхээ.

**

Тимлюгэй цемент-шиферэй завод 10 hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид дүүргээд, даабариhаа гадуур 11 мянга үлүүтэй тонно эрхим шанартай цемент үйлэдбэрилөө, нэгэ миллион үлүүтэй условно плиткэ шифер бүтээгээ. Мүн энэ үе соо ажалайнь бүтээсэ 5 процентээр, эрьелдэдэг пеэшэнэй бүтээсэ 1,1 процентээр, шулуу бутаруулдаг тээрмын бүтээсэ 2,6 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Горно, транспортна, шиферэй цехүүд ехэ амжалта туйлаба. Октябриин хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ нүхэд Б. А. Самосудовай, В. Н. Суворовой, Г. А. Савватеевэй, А. Н. Нелюбинэй даадаг коммунис ажалай халаан түрүүлжэ ябана.

Энэ заводойхид жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь хоёр хоногоор урид дүүргээд, даабариhаа гадуур 11,5 мянган тонно цемент үйлэдбэрилхэ, 1,5 миллион условно плиткэ шифер бүтээхэ уялга абабад.

**

Галуута нуурай шахтоуправлениин цехүүдэй дундаhаа центральна электромеханическа мастерской түрүүлбэ. Түсэбөө hара бүхэндэ 120—130 процент дүүргэдэг энэ мастерской (начальнигынь нүхэр Погацкий, профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Князев) дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Проходчигуудай пунктнуудай хоорондохи мүрысөөндэ Социалис Ажалай Герой Гармажап Тучиновай бригада шалгаржа, 1-дэхи hуури эзэлөө. Мүн нүхэд Торгашин, Абдулаев, Ефимчук гэгшэдэй даадаг проходчигуудай бригада hайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтаба.

Экскаваторщигуудай дундаhаа нүхэр Балалаешниковай экипаж шалгаржа ябана.

**

Совнархозой ой модоной, модо болбосоруулгын управлениин предприятинууд октябрь hарынгаа түсэбые 104 процент дүүргээд, даабариhаа гадуур 12 мянган кубометр модо шэрэhэн байна. Мүн 10 hарын түсэбhөө гадуур 23 мянган шпала хюрөөдэгдөө, хайрсаг хэхэ 800 кубометр модон, гэрнүүдэй 500 комплект деталь бэлэдхэгдээ. Баргажанай, Хандагатайн, Хориин, Хүртэйн, Итанцын леспромхозууд октябриингаа даабарие 110 процент дүүргэбэ.

Коммунис ажалай ударнигуудай жэшээ

Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ой ажалай бэлэгээр угтаха гэhэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоhон Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин коллектив нилээд амжалта туйлаба. Ургаса хуряалга эртэ дүүргэжэ, Эхэ ороной амбаарта 12125 центнер таряа оруулаа. Гадна бэлэдхэлэй пунктда 4072 центнер мяха, 19919 центнер hү, 160 мянган үндэгэ, 13365 центнер овощ тушаагдаа.

Совхоз доторoo дэлгэрhэн мүрысөөндэ 6-дахи отделениин 3-дахи фермэ (бригадир нүхэр Д. Бадмаев) эрхимлэбэ. Энэ фермын үнеэн бүриhөө 10 hарада 1995 килограмм hүн hаагдаа. Фермын түрүү hаалишад Анна Васильевна Баран үнеэн бүриhөө 2295 литр hү hаанхай. Һаалишад З. Ковалева, С. Ванчикова гэгшэд үнеэн бүриhөө 2300 гаран литр hү hаажа, жэлэйнгээ уялга дүүргэнхэй. Эдэ түрүү hаалишад бултадаа коммунис ажалай ударнигууд юм. Октябриин hайндэртэй дашарамдуулан, совхозой дирекци, партком, рабочком мүрысөөндэ эрхимлэгшэдтэ Хүндэлэлэй грамота барюулаа.

И. Этингов.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Буряадай АССР-эй Габьяата врач гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ нүхэр Г. И. Зайковта олгохо тухай

50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудта 25 жэл hайнаар хүдэлhыень хараада абажа, Улаан-Үдэ хотын санитарно-эпидемиологическа станциин главна врач нүхэр **Зайков Григорий Иннокентьевичтэ** Буряадай АССР-эй Габьяата врач гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1962 оной ноябриин 3.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар нүхэр Д. И. Новосельцевые шагнаха тухай

Республикын элүүрые хамгаалха зургаануудта үни удаан, hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Габьяата врач нүхэр **Новосельцев Дмитрий Ивановичые**—Кабанскын больницын хирургые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1962 оной ноябриин 3.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар нүхэр А. Т. Истоминие шагнаха тухай

50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, прокуратурын органуудта үни удаан, hайнаар хүдэлhыень хараада абажа, Буряадай АССР-эй прокуророй туhалагша нүхэр **Истомин Андрей Трифоновичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. ХАХАЛОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ.**

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан. 1962 оной ноябриин 3.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

УДХА ТҮГЭЛДЭР ЛЕКЦИНҮҮДЫЕ УЛАМ ОЛООР УНШАХА

Республикын колхоз, совхозуудаар, предприяти болон эмхи зургаануудаар лекторнүүдэй үгэ үдэр бүри дуулдана. Лекци хадаа соёл сурталай хүдэлмэриин нэгэ шухала хубинь болонхой. Уншадаг лекцинүүдээ гүн гүнзэгы удхатай, һонирхолтой болгохын тула оролдодог лекторнүүдые олониитэ ажалшад хүндэлдэг, дуратайгаар угтадаг юм. Республика дотор иимэ лекторнүүд олон байха. Эдэнэй дунда олон ондоо мэргэжэлтэй хүнүүд бии. Жэшээнь, Загарайн аймагай Элхиин һургуулиин багша М. Г. Иванова, Зэдын аймагай врач З. П. Пирогова, Хяагтын Хүдэрын совхозой экономист Э. П. Ранжуров, Тарбагатайн арадай судья Д. Басаев, философиин эрдэмэй кандидат В. И. Затеев, профессор И. А. Спирюхов болон бусад эдэнэрэй тоодо ороно.

Республикын «Знани» бүлгэм хүдөө нютагуудаар, предприятинуудаар лекторнүүдэй бүлэгүүдые байгуулжа шадаа. Эдэнэрэй олонхинь ажал хэрэгээ һайнаар эмхидхэнэ. Жэшээнь, Галуута Нуурай лекторнүүдэй бүлэг (хүтэлбэрилэгшэнь М. П. Гульков) бэлдэгдэһэн лекцинүүдые зүбшэн хэлсэдэг болонхой. Хүдөө ажахын продуктнуудые эрид ехэдхэхэ талаар партиин хараалһан хэмжээнүүд тухай, коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо гурим тухай лекцинүүд зүбшэгдэһэн байна. Һүүлэй үедэ эндэ олон лекци бэлдэгдээ. Лекцинүүдые уншахаһаа гадна, лекторнүүдэй бүлэг үнгэтэ газетэ гаргадаг, элдэб темээр үдэшэнүүдые үнгэргэдэг гуримтай. Шажан мүргэлдэ хабаатай темээр һонин үдэшэ үнгэргэгдөө һэн.

Хяагтын аймагай Хүдэрын совхоздохи лекторнүүдэй бүлэг (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Ранжуров) үйлэдбэриин-экономическа конференци үнгэргэдэг болонхой. Ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ тухай, газар тарьялангдахи пропашной гуримай үлүү һайн байһан тухай иимэ конференцинүүд зарлагдаа. Мүн лекцинүүдэй үдэр үнгэргэгдэдэг боложо гуримшаа. Совхозой бүхы отделенинүүдтэ тогтоогдомол үдэр лекци уншагдадаг юм. Мүн фермэ, бригадануудта һарадаа нэгэ удаа лекци уншуулдаг Тамирай лекторнүүдэй бүлэгэй (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Ляхина) хүдэлмэриие һайшаалтай.

Өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай түрүүшүүлэй хөөрэдэг гурим ёһо Ахын аймагта бии болонги. Мүн Железнодорожно, Октябрьска районуудта, Баргажанай, Захааминай, Баунтын, Зэдын аймагуудтахи «Знани» бүлгэмэй нэгэдэлнүүд яһала һайнаар хүдэлнэ.

Хэды тиимэ байбашье, республика доторхи лекционно пропаганда мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ харюусажа шадагүй. Зарим аймагуудтахи (жэшээнь, Түнхэнэй, Кабанскын, Яруунын, Загарайн) «Знани» бүлгэмэй нэгэдэлнүүд лекционно хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулна. Эдэ нютагуудта һуурин газар, үйлэдбэриин коллектив бүхэндэ һара бүри лекци уншуулдаг боложо шадаагүй байһаар. Кабанскын аймагтахи лекторнүүдэй бүлэгүүд КПСС-эй XXII съездын материалнуудые олониитэдэ ойлгуулха хүдэлмэреэ һуладхаһан байгаа. Жэшээнь, Большереченскэ лекторнүүдэй энэ жэлэй түрүүшын хахадта уншаһан 21 лекциинь мини 4-ниинь партиин программада зорюулагдаһан байба. Сэлэнгын аймагтахи «Знани» бүлгэмэй лектор нүхэр Лежнина совет залуу хүнэй шэнжэ шанар тухай лекци уншахадаа, КПСС-эй XXII съездын материал хэрэглэлсээгүй, коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо гурим тухай хэлээгүй. Коммунизм тухай лекци уншахадаа, зарим лекторнүүд коммунизмын үедэ хүн зон ямар юумэ эдлэхэб гэжэ ехэнхинь хэлээд, энээниие байгуулхын тулада мүнөөдэр юу хэхэ ёһотойб гэжэ мүртэйгөөр хэлэдэггүй байна. Иимэ лекци шагнагшад коммунизм тухай буруугаар ойлгожо магадгүй. Үгышье һаа, уласхоорондын асуудалаар лекци уншадаг хүнүүд шэнэ дайнай аюул тухай ехээр хэлээд, дайн сэрэгтэ эсэргүү хүсэн тухай, эб найрамдал батадхахын тулада Эхэ оронойнгоо хүсые оролдосото ажалаар бэхижүүлхэ шухала байһан тухайда юрэнхыгөөр хэлэдэг.

Республикымнай «Знани» бүлгэм, мүн аймагуудтахи таһагууд түрүү дүй дүршэлэй туйлалта нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри тон дутамагаар ябуулна.

Лекциин удха шанар лекторнүүдһээ болохо байһаниинь мэдээтэй. Гол шухала асуудалнуудаар партийна, советскэ, ажахын олон хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд лекци уншадаггүй, олониитэтэй уулзадаггүй гэжэ элирэнхэй. Совнархозой, облпрофсоведэй болон бусад зарим эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд лекционно пропагандада хабаададаггүй байна.

Гэхэтэй хамта, Минскэ ба Куйбышевска обкомуудай тоосоо дуулаад, предприяти, эмхи зургаан бүхэнэй, колхоз, совхоз бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэ бүхэн һара соо нэгэ удаа лекци, элидхэл хэхэ ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК онсолон тэмдэглэһэн байна. Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай үмэнэ лекци, элидхэл хэнэ гү, али үгы гү гэжэ партийна организацинууд ходо шалгажа байха ёһотой. Мүн энэ асуудалнуудые партийна суглаан дээрэ саг сагта зүбшэн хэлсэхэ шухала.

Пропагандын, соёл сурталай хүдэлмэри удха түгэлдэрөөр ябуулжа, олониитэ ажалшадта коммунис суртал нэбтэрүүлжэ шадахаар эрдэмтэд республика дотор яһала олон бии гэшэ. Теэд эдэнэр энэ хүдэлмэридэ үшөөл муугаар хабаадана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мүнөө жэлэй 8 һара соо республикын 200-гаад эрдэмтэд оройдоо 190 лекци уншаһан байба. 8 һарын туршада эрдэмтэ бүхэн миил ганса лекци уншаһан болоно.

Республикымнай бүлгэмдэ 4 мянга гаран гэшүүд бии юм. Нилээд олон лекторнүүд гээшэ ааб даа. Гэбэшье республикын, аймагуудтахи нэгэдэлнүүд лекторнүүдээ бултыень хүдэлгэнэгүй. Эдэнэй зариман үни удаан саг соо лекци уншангүй ябадаг гуримтай. Жэшээнь, Яруунын, Түнхэнэй, Кабанскын аймагуудтахи «Знани» бүлгэмэй гэшүүдэй 30—40 процентнь лекци уншадаг юм.

Лекцинүүдэй удха һайжаруулха, методикын талаар туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор КПСС-эй райкомууд лекторнүүдэй һургуули эмхидхэһэн байна. Эдэ һургуулинуудые эмхитэйгээр хүдэлгэхэ, олон хүниие лекционно пропагандада хабаадуулха шухала.

Һуурин газар, үйлэдбэриин коллектив бүридэ һара соогоо заатагүй нэгэ удаа лекци уншуулха гээшэ мүн гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Энээнэй тулада лекторнүүдые олошоруулхаһаа гадна, хиналта шалгалта хэхэ шухала. Лекциин уншагдаһан, болиһые шалгаха нэгэ арга гэбэл, аймагай карта болоно. Энээн дээрээ хаана, ямар һууринда, коллективтэ лекци уншагдааб гэжэ тэмдэглэдэг. Зүгөөр Яруунын, Түнхэнэй, Бэшүүрэй аймагуудта мүнөө болотор иимэ картанууд үгы байһаар. Үнгэрхэдөө КПСС-эй райкомуудай пропаганда ба агитациин таһагууд уншагдаһан лекци тухай юушье мэдэхэгүй һуужа байдаг.

Республикын «Знани» бүлгэмэй зүгһөө лекци уншаха түсэб табижа, районуудта эльгээгээ һаань таатай һэн ха гээд һанагдана. Лекциин талаар энэ жэлэй түсэб ланшье бага байшоо. Тэрэнэйнь ёһоор, һуурин газар, коллектив бүхэндэ хоёр-гурбан һара соо нэгэ дахин лэ лекци, уншаха болоно. Энэнь соёл сурталай хүдэлмэри үргэдхэхэ тухай заабарида зүришэнэ.

Лекционно пропагандые улам үргэн дэлисэтэй болгохо зуураа, тэдэнэй удха һайжаруулха тухай бодолсохо шухала. Партийна комитедүүдэй туһаламжаар хэдэн зуун лекторнүүд марксизм-ленинизмын суртал дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй бэелжэ байһые харуулха, партиин хараа шугам бэелүүлхэ хэрэгтэ олониитэ ажалшадые элсүүлхэ, коммунизм байгуулхын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдые хүмүүжүүлэн болбосоруулха уялгатай.

К. ПОЛОННЫХ,
КПСС-эй обкомой лектор.

Партгруппанууд байгуулагдана

Паровозо-вагонно заводой локомотив хабсаралгын цехэй партийна организаци коммунист бүхэнэй үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ, партгруппануудые шадамараар эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ талаар нилээд оролдолго гаргана. Мүнөө эндэ коммунис ажалай түлөө тэмсэжэ байһан 68 коммунистнарай 23-ниинь тэрэ хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Электровоз заһабарилдаг болоһонһоо хойшо олон коммунистнар шэнэ мэргэжэл амжалтатайгаар шудалжа, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлнэ.

Тус парторганизацида гурбан партгруппанууд эмхидхэгдэнхэй. Һара бүхэндэ тэдэнэй суглаанууд үнгэргэгдэдэг.

4-дэхи пролёдой коммунистнар (группоргнь нүхэр Ярославцев) коммунис ажалай түлөө тэмсэлые һайнаар ударидана. Тэндэхи 100 хүдэлмэришэдэй 80-ниинь тиимэ тэмсэлдэ ороод, 40-ниинь коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэрэ тоодо коммунист нүхэр Сверпуковай хүтэлбэрилдэг 2 бригадада коммунис ажалай нэрэ зэргэ үгтэнхэй, 24 хүдэлмэришэдынь хоёр мэргэжэлтэй болонхой.

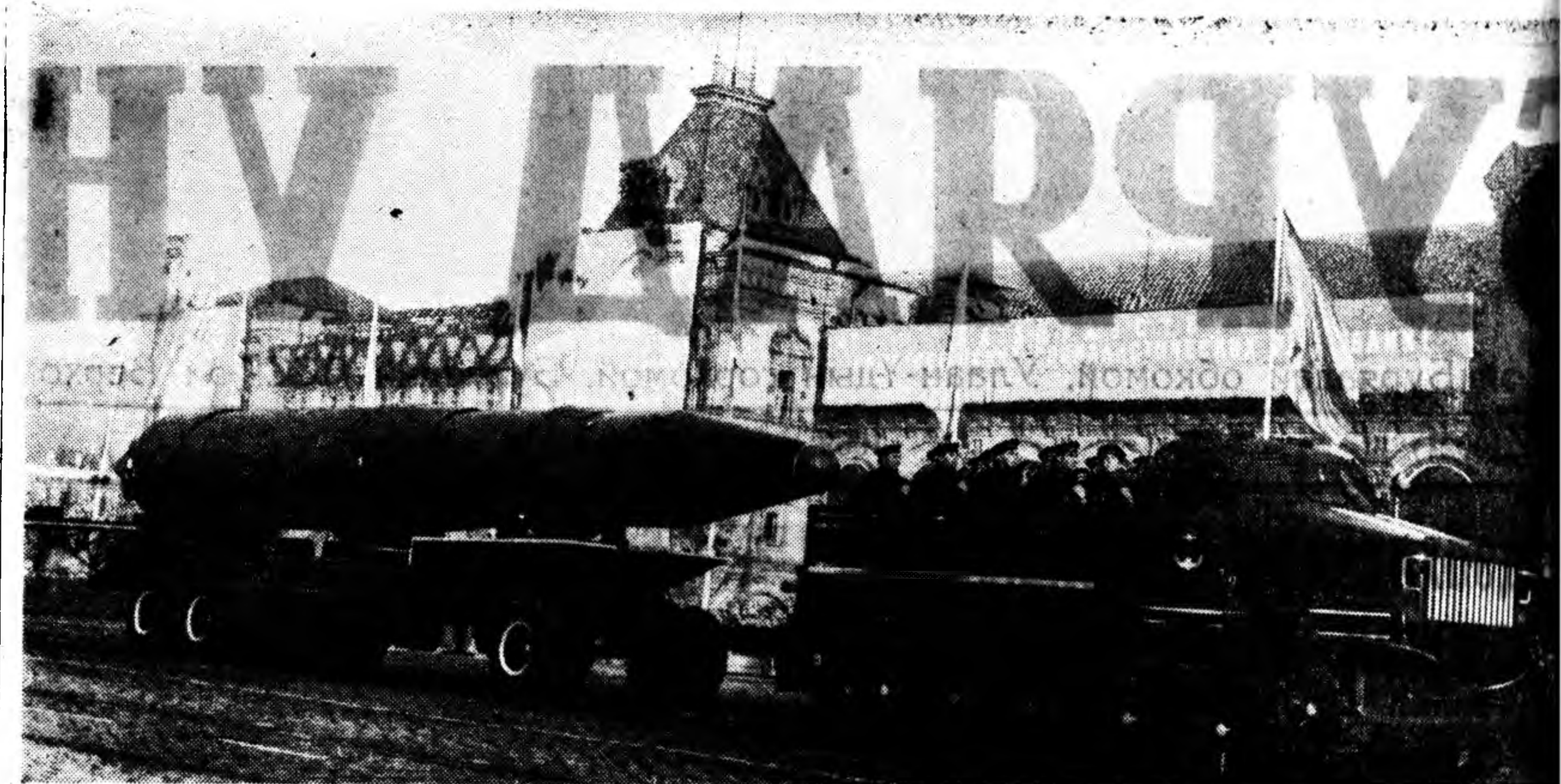
Локомотив хабсаралгын цехэй коммунистнар зоной дунда ойлгуулалгын, эмхидхэлэй хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулна. Тэдэнэр бултаа арадай дружиннигууд юм.

КПСС-эй Железнодорожно райкомой бюро тус цехэй партийна организациин байгуулһан партгруппануудай хэһэн ажалые дэмжэжэ, бусад парторганизацинуудта тиимэ группануудые байгуулхыень дурадхаба.

Ц. Шанюшкина,
КПСС-эй обкомой инструктор.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур
1962 оной ноябриин 13.

МОСКВА. 1962 оной ноябриин 7. Агуухэ Октябриин Социалис Революциин 45 жэлэй ойн һайндэр. Москвагай гарнизоной с… парад Улаан талмай дээрэ. Зураг дээрэ: Ракетнэ техникэ парад дээрэ ябажа байна. **В. Егоровой фото.** ТАСС-ай фотохрон…

Һайшаамаар хэрэг

Улаан-Үдэ хотодомнай кондукторгүй автобусууд, трамвайнууд ябадаг болонхой. Энээнэй һайн талань юуб гэхэдэ, трампарк, автоажахыда салин хүлһэнэй алмалта болоһоо гадна, пассажирнуудай һэшхэлэй шалгалта боложо үгэнэ, тэдэнэрэй хоорондо нүхэр ёһоной харилсаа үүдхэнэ.

...Улаан-Үдын түмэр замай вокзалда ута гулдагар автобус ерэжэ тогтон сасуугаа урдахи, хойтохи үүдэнүүдээ нээхэдэнь, агшан зуура хүнүүд гараадхиба. Уданшьегүй хойно хойноһоо шэнэ пассажирнууд автобусто орохотоёо хамта кондукторай һууриин хооһон байхые обёороод, кассыень бэдэрэн, хармаанаа һуулижа, урагшаа даб гэнэ... Автобусой вокзалһаа ээлжээтэ рейсэдээ гарахаданъ, биледгүй нэгэшье хүн байгаагүй. «Гостиница» гэһэн буудалда нэгэ хүн ороод, «15 мүнгэнэй монетэ буталха» һанаатай зондо хандахаданъ пассажир бүхэн доро дороо мүнгөө үзэнэ хэбэртэй. бүгэдэнэй һанаан зобоно янзатай. Түмэр замшын формотой нэгэ хүнэй хашарһа мүнгэ гаргажа, мүнөөхи пассажирта һарбайхаданъ, зон һанаагаа амаржа, хөөрэлдөөгөө залганад. Жэжэшье һаань, энэ жэшээ дээрэһээ «нэгэн бүгэдэнэйнгөө түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө» гэдэг коммунис ёһо заншалай шэнжэ тэмдэг хаража болоно. Иигэжэ шэнэ гуримаар городой ажалшадые транспортаар хангахада, хүнэй бэе бэедээ этигэхэ, туһа хүргэхэ ябадал дэлгэрхэ һэн.

Л. Ковалевский.

РЕПОРТАЖ

ГАЛУУТА НУУРА… ОЁДОЛОЙ ФАБРИКАД…

Хүдэлмэриин саг үшөө эхилээгүй байба. Хэдэн зуун оёдолшод, ехэнхинь эхэнэрнүүд, уужам һарүул сонхонуудтай ута сагаан фабрикын корпус тээшэ яаралтайхан субана.

Уданшьегүй бидэнэр тус фабрикын конторо соо орожо, сарюухан шарайтай залуубтар эхэнэр Нина Ивановна Невзороватай—фабрикын директортэй танилсаха зуураа, ерэһэн хэрэг тухайгаа тобшохоноор мэдүүлбэбди. Энэ нүхэрнай фабрикынгаа ажал хэрэг ба түрүүшүүл тухай, 1962 ондо абаһан социалис уялгаяа ямараар дүүргэжэ байһан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

—Манай фабрика КПСС-эй түүхэтэ XXII съездын урдахана нээгдэһэн, нэгэ жэлэй түүхэтэй, Сэлэнгын аймаг дотор эгээл залуухан предприяти мүн. Энэ фабрикын түбхинэн һуурижахатай сасуу хэдэн олон зэрэй эзэн эхэнэрнүүд ёһотой таатай, мэргэжэлээрээ ажаллажа эхилһэн юм. Коммунис партиин, Совет засагай зүгһөө эхэнэрнүүд тухай бодото анхарал, оролдолго гаргажа байһаниие энэ баримта эли тодо гэршэлнэ,—гэжэ нүхэр Невзорова хэлээд, цех соогуур ябажа оёдолшодой ажалтайнь танилсахые дурадхаба.

...Фабрикын цехүүд соо ариг сэбэр, али юумэн тобтой зохид. Ялайтар аршагдаһан олон янзын оёдолой машинануудай таршаганаха абяан замханагүй. Нарихан аад, ута гэгшын конвейернүүдэй захаар ажаллажа байһан хэдэн арбаад оёдолшодой хүдэлсэ бүхэн нэгэл жэгдэ шамбайхан бүтээнэ.

—Манай замай залууршадай нэгэн Таисия Степановатай танилсагты,—гэжэ фабрикын директор дүүрэн сагаан шарайтай эхэнэр тээшэ зааха зуураа:—нүхэр Степанова Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад халаан бүхэнэйнгөө нормые ходо 140—150 процент дүүргэжэ гараа. Тэрээндэл адли шударгышуул манай фабрикада олон даа. Жэшээлхэдэ, оёдолшод Зоя Пахеева, Серафима Казануева, Тамара Чернецкая, Лилия Малкова гэжэ директор хургаа даран тоолобо. Тэдэнэй гараар бүтээгдэһэн хубсаһа хунарые үзэхэдэ шанартай һайнаар, угаа зохидоор оёгдоһон байдаг..

Мүнөө тус фабрикын оёдолшод олон янзын хубсаһа хунар оёно. Жэшээлхэдэ, фабрикын нэгэдэхи конвейертэ ажалладаг 38 оёдолшод һара соо үхибүүдэй болон ехэшүүлэй 3500 үмдэ бүтээнэ. Хоёрдохи конвейерэйхид элдэбын түхэлэй ехэ бага размерэй спортивна хубсаһа, дотор болон хубэнтэй хубсаһануудые олоор оёжо, Эхэ орондоо тушаана.

Тус фабрикынхид үйлэдбэриингөө түсэбые һара бүри үлүүлэн дүүргэдэг һайн һайхан заншалтай. Иимэ толотомо амжалтануудые ямар аргаар туйланаб гэхэдэ, оёдолшод үйлэдбэриингөө арга боломжые, машина, зэмсэгээ дүүрэнээр хэрэглэхые оролдоно, ажалай журам наринаар сахина, оньһожоруулгые, наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ зоримгойгоор нэбтэрүүлнэ.

— Оёдолшод, мастернууд, техническэ, түсэблэлгын… гайхидтай хамта 1963 он… ри ехэ продукци гаргаха… рикынгаа үйлэдбэриин о… нүүдые үргэжүүлхэ, ү… дэй сад, ясли, 24 кварт… гэр бариха түсэбтэй, х… салгатай зорилгоёо хэр… рэнь бэелүүлхын тула к… һөө горитой бэлэдхэл х… эхилээ, шэнэ түхеэрэлг… лой машина, зэмсэгүүд… байна,—гээд фабрикын… нер Н. Ф. Усова хөөрэ…

—Хүдэлмэришэдэйт… ралсал ямараар эмхид… хэйб? гэһэн асуудалт… тэрээндэ хандахада:

Һуралсал тухай хэлэ… лоо һаа, иимэ: мүн… рикадамнай эконом… һургуули, тэрэшэлэн о… промышленностиин э… кын асуудалнуудаар к… гууд эмхидхэгдэнхэй. Х… нүүдынь долоон хоног… дахин болохо юм. Бухы… лективээрээ энэ кружо… һуралсажа, үйлэдбэр… бүхы процессүүдые һ… шудалха хүсэлэнтэйбд… бэ.

Мүнөө манай фаб… хидай үсэд шангаа… лаһанай ашаар 165… ган түхэригэй хубсаһ… добо. Тиигэжэ жэлэй т… мянган түхэригөөр ү… дүүргэгдэбэ гэжэ ф… директор Невзорова… хон хөөрэбэ.

Р. Бал…
манай к…

Ажалай шэнэ амжалта

Яруунын нуурнуудта мүльһэн дороһоо загаһа барижа үргэлжэлһөөр. Александр Васильевич Залуцкиин даадаг загаһашадай бригада эдэ үдэрнүүдтэ ажалай шэнэ амжалта туйлаба. Ноябриин түрүүшын хоёр үдэр соо мүльһэн дороһоо 160 центнер загаһа губшажа, һарынгаа түсэб дүүргэв. Загаһашад түрүүшынгээ губшалгаар 40 центнер загаһа татажа гаргаад, саашанхи сагаа дэмы үнгэргөөгүй.

И. Артюнин.

Һургуулиин ажабайдал

СОВНАРХОЗОЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ АНХАРАЛДА

Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ талаар парти, правительствынгаа шухала тогтоолнуудые бэелүүлэн, Буряадай совнархозой зарим предприятинууд яһала амжалтануудтайгаар ажаллажа байдаг. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика (директорынь К. П. Альцман, главна инженерынь М. Ф. Завгородняя) үйлэдбэриин һуралсал хүтэлбэрилхыень эрхим мэргэжэлтэдээ томилоод, хэшээлнүүдые методическа талаарнь яһала зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан байна. Эндэ үйлэдбэриин хэшээлэй тусхай программа зохёогдожо, һуралсалай совет дээрэ баталагдаа. Үйлэдбэриин һуралсалай дүй дүршэл согсологдожо, «фабрика ба һургуули» гэжэ тусхай брошюра толилогдоо. Фабрикын дирекци, партийна эхин организаци суглаанууд дээрээ һурагшадай үйлэдбэриин хэшээл тушаа үе үе болоод лэ зүбшэн хэлсэжэ, тохёолдоһон дутагдалнуудыень дары усадхажа байдаг.

Мүнөө үедэ Улаан-Үдын 35-дахи һургуулиин 11-дэхи классай 12 һурагшад дурсагдаһан фабрикада өөһэдөө бэеэ даагаад нэхэлгын станок дээрэ хүдэлхэ зуураа, ехэшүүлэй нормо дүүргэхэһээ гадна, нэгэшье метр бүд гутаагаагүй бшуу. Тэрэшэлэн 1961 ондо тус һургуулиие дүүргэһэн 8 басагад сэмбын фабрикада бүд нэхэгшэдээр мүн лэ эршэмтэйгээр ажаллажа байдаг.

Хяагтын трикотаж ээрэлгын фабрикада, Онохойн модоной комбинатда һурагшадай үйлэдбэриин һуралсал муу бэшээр ябуулагдана.

Гэхэтэй хамта, совнархозой олонхи предприятинуудта һурагшадай үйлэдбэриин һуралсал хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

ШИИДХЭБЭРИНҮҮД ЮУНДЭ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭЭГҮЙБ?

Совнархозой 1959 оной майн 15-най тогтоол соо 1959—1961 онуудай турша дотор предприятинуудайнгаа хүсөөр һуралсалай 6 мастерской бариха болон элдэб зэр зэмсэгүүдые һургуулинуудта үгэхэ тухай заагдаһан аад, мүнөө үедэ нэгэшье мастерской гүйсэд баригдаагүй. Мүн хэрэглэгдэхэеэ болиһон элдэб түхеэрэлгэ, станогууд һургуулинуудта үгтэхэ ёһотой аад, тиигэнэгүй.

Баһа хүдэлмэриин хубсаһаар хангаха, тусхай кабинедүүдые эмхидхэхэ, үйлэдбэриин һуралсалые хүтэлбэрилхэ харюусалгата нюурнуудые томилхо тухай тогтоолые совнархозой предприятинуудай, барилгануудай хүтэлбэрилэгшэд, управленинүүдэй зарим начальнигууд дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Загарайн аймагай Шулуутайн леспромхозой (директорынь К. И. Арсеньев) хуушан Бэрээнэй дунда һургуулиин 9-дэхи классай 25 һурагшад үйлэдбэриин практика энэ жэлэй октябриин нэгэнһээ үнгэргэхэ байгаад, харин һаяхан болотор нэгэшье хэшээл хээгүй байгаа бшуу. Энэ юун дээрэһээ шалтагаалааб гэхэдэ, леспромхозой дирекци һурагшадай хүдэлхэ байра түхеэрээгүй, хүдэлмэриин зэр зэбсэг болон хубсаһаар үхибүүдые хангаагүй бшуу.

Иимэрхүү баримтанууд мүн Баргажанай леспромхозой харьяата Баргажанай Адагайн дунда һургуулида үзэгдөө һэн (директорынь нүхэр И. П. Ильин).

БАРИЛГАНУУД ЕХЭЭР ҺААТАНА

Совнархозой зарим предприятинууд һуралсалай-үйлэдбэриин материальна бааза байгуулха асуудал тон муугаар шиидхэнэ. Һүүлшын 3 жэлэй турша соо совнархозой предприятинуудта һуралсалай нэгэшье цех, пролет баригдаагүй, мүнөөшье бариганагүй.

Гэбэшье совнархозой предприяти, барилганууд дээрэ 1962—1964 онуудта һуралсалай 8 цех бариха гэжэ хараалагдаһан байгаа. Теэд мүртэй юумэн хэгдээгүй.

Гадна һурагшадай ажаллаха тусхай байра хододоо дутажа, ехэхэн бэрхэшээлнүүд тохёолдожо байдаг. Совнархозой 22 предприятинуудай 14-ниинь һурагшадые хүдэлхэ газараар, станогоор хангажа шаданагүй. Энээнһээ шалтагаалжа, үхибүүдэй үйлэдбэриин практика эмхи гуримгүйгөөр үнгэрнэ. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводто һурагшадай хүдэлхэ байра дутажа, үхибүүд 4 халаан боложо таһарха баатай болоно. 4-дэхи халааниинь үдэшын 8 часһаа эхилээд, һүниин 12 час болотор үргэлжэлжэ, һурагшад һүниин нэгэ час багаар гэртээ бусана. Мүн «Электромашина» заводто һурагшад үйлэдбэриин практикые 3 халаан соо үнгэргэнэ. Тэндэ һүүлшынь халаанай хэшээл мүн лэ үдэшын 10—11 час багта дүүрэнэ.

Хэды тиимэшье һаань, совнархозой, тэрэнэй предприятинуудай зүгһөө ямаршье хэмжээнэй мүнөө хүрэтэр абтадаггүй байһаниинь ехэ гайхалтай.

ХЭШЭЭЛ МУУГААР ҮНГЭРНЭ

Совнархозой зарим предприятинуудта үйлэдбэриин һуралсал заахын тула мэргэжэл багатай хүнүүд томилогдоно. Мүн багшанарай, мастернуудай методическа шадабариие дээшэлүүлхэ курс семинар эмхидхэгдэнэгүй. Эндэ совнархоз баһал зэмэтэй. Үйлэдбэриин һуралсалай түрүү багшанарай, мастернуудай ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл мүн лэ согсологдоногүй. Тиимэ дээрэһээ үйлэдбэриин һуралсалай хэшээлнүүд халирхай муугаар үнгэргэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Каменскын дунда һургуулиин һурагшад Тимлюгэй цементно-шифернэ слесарь-электромонтерой мэргэжэл хоёрдохи жэлээ шудалжа байхадаа, электромонтерой мэргэжэл обмотко орёолсоод лэ бүхы һуралсалаа хизаарлана. Үйлэдбэриин һуралсалые эрхилэгшэ Г. Г. Лимонов ээлжээтэ хэшээлдээ бэлдэдэггүй, программатаяашье танилсадаггүй, миил ёһо тэдысэ хэшээлээ үнгэргэдэг. Эндэхи һурагшад программаһаа ехээр гээгдэнхэй.

Мүн Каменскын дунда һургуулиин 11-дэхи классай һурагшад гурбадахи жэлээ имагтал маляр мэргэжэл «шудална». Тэдэнэр маляр-штукатур гэһэн мэргэжэлдэ һураха ёһотой байгаа.

Һурагшадай үйлэдбэриин һуралсалай хэшээлые ямаршье түсэб, бэлэдхэлгүй, хайша хэрэгээр үнгэргэгдэдэг ушар баримтанууд баһа Улаан-Үдын мяханай комбинадта, 2-дохи АТК-да, Байгалай модо үйлэдбэрилгын бааза болон бусад предприятинуудта үзэгдэнэ.

Эдэ бүхы дутуу дунданууд юун дээрэһээ шалтагаалнаб гэхэдэ, Буряадай совнархоз хадаа үйлэдбэриин һуралсал тушаа анхаралаа багаар хандуулна.

Совнархоз хадаа үйлэдбэриин һуралсалые һайжаруулха тушаа предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ шанга эрилтэнүүдые табиха, тэдэнэй тоосооень шагнаха, дурсагдаһан дутагдалнуудыень саг дары усадхаха тушаа яаралтай хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Ц. Улымжиев,
манай штатнабэшэ корр.

УЛАМ ХУРС… БАЙГ ЛЭ…

Бэшүүр тосхоной а… киногой урда тээ үнгэ… һонирхон харадаг бо…

Архиншадые, ажал… жагшадые, хэрүүл хэл… шадые, шоглон зураа… хурса үгөөр шүү… кадрнууд хойно хой… ражал байна. Харагша… табин энеэлдэнэд, зар… замхажа шэмээгүй бо… халирхай хүйхэрнүүд… наадалаад, шоглоод о… бэеэ өөдэнь татаха… байха; нүгөөдэ худх… хэды эшээбэ, галха… гансада зэмээ мэдэр… хэшэг даа, тэдэнэр ту… хэмжээ абабал зохис… шэб гэһэн бодол т…

...Мойлогор үргэн ш… зүрюу янзаар урдаһ… майһан Смирнов Агей… луу хүн мүнөө юушь… гүй, архи намнаад, ай… үдэрөө үнгэргэдэг. … зун XXI партсъезды… жэтэ колхозой гэшү… сын мал адуулхамни… бан һарын хүлһэн… абаад, тэндэһээ тэр… юм. Иимэ мэхэшэдые… хубалзануудые арад… үзэн, шобто харангү… Энэнь бага. Тиимэшү… шадаа хүдхэрөө һаа… лиин харюусалгад… дуулхаһаа бэшэ онд… тэ байха аал?

Гэр бүлэдөө хажа… гаяа доромжолдог… Куприянов мүн лэ э… тэдэ гаража, зоной… лэндэ нюдэлүүлээ. В… жа абаха һаа, ойлго… зэ...

Бэшүүр тосхондох… шадай дунда хүндэт… байһан үнгэтэ газетэ… ри хурсаар, удаа уд… ража байг лэ гэжэ … ран хүрэнэ.

В. Б…
Бэшүүрэй а…
милициин …
хүдэлмэр…

...рхирэгэй эрхим луговод

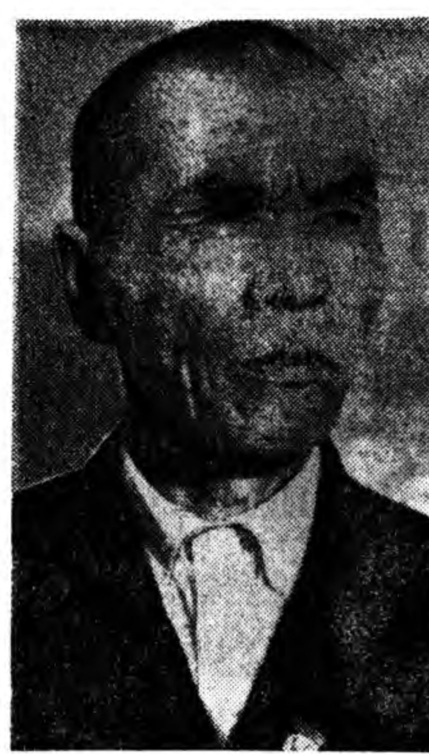
...айнгаа хаяа һабар..., залуушуулһаашье ... хүнгэн, ажал гэхэдэ ... харадаггүй Жалсаб ...ые Дабаата, Эрхирэ...айса мэдэхэ. Энэмнай ...үй, хабар намар ил...хүрзэеэ бариад лэ ...һан сабшалан дээ...жал хэдэг заншалтай. ...ай сагта һубаг, ка...аа сэбэрлэжэ абаа... хабартаа һайрам ...шалан руугаа зала... Намартаа ногооной ...жа абтаһанай һүү...хы хаалта боолтоёо, ...а яндагар лэ бол...аргагүй ха юм. Тиин ...аг хэрэг бэшэ. 300 ...ээрэ иимэ хүдэлмэри ...р, һайн шанартай...ын тула ехэхэн хүлһэ ...р болодог. Тэрэнэй ...р сабшалан дээрэ та...гал шэбхэеэ эртээн...рай гэдхэн байхадань ... абаха хэрэгтэй. Эдэ ...элмэри хэһээр байтар ... намжаа саг үнгэрдэг.

... болоходо луговодой ...э дүүрэдэггүй, харин ... ехэдэдэг. Горхо, го...жэ эхилхэлээр үбгэ...шо халяадаг.

...лдөө унтажа хэбтээ ...ртаа, илангаяа зунай ... сабшалангаа юугээр ... гээшэбибди, — гээд ... луговод гайхаһан ян...ожо, гэдэргэ асуудал ...на.

...ереөшье тоошо халяа...шаһан хүндэ һанаа ...ха саг хомор үзэгдэ... гэхэдэ, ходо соолгоёо ... байха, тэндэһээ га...ыень хэрэгтэй газар...жа, хүргэхэ шухала ...ошо халяахынгаа ха... үбэлдөө шадал соо... шэбхэ сабшаландаа

...ай Дабаатада адуу ...өөн байрладаг хада ...эбхэнь хомор гээшэ. ...шэбхэ ехэтэй һаа, но... һайнаар ургуулха

байгааб,—гэжэ дүршэл ехэтэй луговод шаналдаг.

Хабартаа һайрамай урдажа, гол горхонуудай харьяалжа эхилхэдэ Жалсаб үбгэжөөлэй нойр бүри хүрэхэеэ болишодог. Хүрзэеэ бариад лэ һүни, үдэршье сабшалан дээгүүрээ ябахадаа һанаагаа амардаг.

— Сабшалан шадажал уһалха хэрэгтэй. Уһаяа хонхосог хотогор газар руу алдажа, удаан болгожорхёо һааш, тэндэ уһа шалбааг боложо, газарай хүрьһэн муудаад, ногоониинь хожорхо бшуу,—гэжэ Жалсаб луговод залуушуулда һургаал үгэжэ ябадаг.

Олон жэлдэ сабшалан ургуулжа дүршэһэн луговод ямаршье мелиораторнуудһаа дутангүй добо дошын оройгоор уһа гүйлгэхэ шадабаритай. Тиимэл хадаа ямаршье түхеэрэлгэгүйгөөр, нюдөөрөө багсаажа, һубаг татаад лэ сабшалангаа жэгдэ һайнаар уһалжа шадана ха юм.

Хабартаа, зунай эхеэр сабшалангаа хоёр-гурба дахин уһалхадаал тэрэ һанаагаа амардаг.

Тэрэнһээ гадна сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула газарай хүрьһые борнойлхо, шулуу шохойһоо, бургааһанһаа сэбэрлэхэ тон шухала гэжэ дүршэлтэй луговод хөөрэдэг.

Нэгэ газарта олон жэлдэ хүдэлхэдөө тэрэ сабшалан дээрээ ургаса ехэтэй ногоо бии болгожо шадаа. Мүнөө тэрэнэй даадаг сабшалан дээрэ гол түлэб баян ургаса үгэдэг хүсы үбһэн ургана.

Жэлэй дүрбэн сагта иигэжэл үнэн сэдьхэлһээ оролдожо ажаллаһанайнь аша үрэ үбһэ хуряалгын лэ үедэ харагдадаг. Жэлһээ жэлдэ тэрэ үбһэ ногооной баян ургаса абадаг. Энэ жэлдэшье Жалсаб Базаров гектар бүриһөө хорёод центнер үбһэ ургуулаа. Зүгөөр гурба дахин уһалһан, бага зэргэ үтэгжүүлһэн 200-гаад гектар сабшалангайнь га бүриһөө 34 центнер һайн шанартай үбһэн хуряагдаа.

Оролдосотой бэрхэ луговодой ажалладаг сабшалан дээрэ гулдагар гулдагар һүринүүд гурба-дүрбөөдөөрөө жэрышэнхэй. Энэл даа, абьяаста ажалай аша үрэ.

Тээсгэн Загарай тосхондо аймагай түрүүшүүлэй сугларжа, ургасын һайндэр үнгэргэхэдэ Эрхирэгэй совхозой эрхим луговод Жалсаб Банзатович Базаров баярай суглаанай президиумдэ һуугаа, үнэтэ бэлэгээр шагнагдажа, «РСФСР-эй хүдөө ажахын отличник» гэһэн хүндэтэ значок үбсүүн дээрээ, яларуулаа. Иимэ ажалша баатар хүн хүндэлүүлэн, урмашуулагдангүй яаха бэлэй.

Украинын суута эхэнэр Надежда Григорьевна Заглад ын бэшэгтэй танилсаһан Жалсаб луговод улам эршэмтэйгээр, улам ехэ зоригтойгоор ажаллаха байһанаа мэдүүлнэ.

— Хойшодоо сабшалан дээрээ минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэдэг болоо һаа һайн бэлэй,—гэжэ Жалсаб Банзатович хүсэнэ.

Б. Гылыков.

Байгаалиингаа баялигые гүйсэдөөр ашаглая!

...олын сабшалан, бэлшээри хэрэглэхэ тухай

...а нютаг. Энэмнай ...далайһаа зүүн хойшоо, ...н, Хурамхаан нюта... хаяа хадхажа оршо...шагта малтамалаараа ...һан, ан, гүрөөл—бул...хандагайгаараа суур...эжэлтэ баян, үргэн ...дайда ха юм даа. ...нь, зунай элдин хон...а бурьялма урасхал...м мүрэние үгсэжэ ...атнай, орьёл торьёл ...ануудай хоорондуур, ... тоото гол горходые ... үбсүү тулама гэхээр ...га эдинсэ ногоотой, ...эг набшаар бүрхөөг...гэн ехэ сабшалан, ...ин газар нэмжыжэ Эндэ үбэл, зунгүй ...мал олоор байлгаад, ...харууһалжа, бэлшээ...хэды ехэ һү, мяха, ...тахаа гээшэб! Энэ ...зарай хүбшэ тайгын ...э сабшалан, бэлшээ...жэ, хэрэглэжэ шада...ойл байгаалиин ба...үй хэшэг бэлэг, мү...эр хадагалаатай хэб...лиг ха юм.

...й даша... байгша ...уст һарада ...ын Мини... Совет ... газар дай...жэлжэ үзэ... тусхай ко...мхидхэжэ, ... эльгээһэн ... тэрэ комиссиин зэр...сожо, газар дай...жэлхэ арга болом...гыень тодорхойлхо ...дэ хабаадалсааб.

...ээ энэ нютагтамнай ... баян газар дайда ... Жэл бүри Барга...магай колхоз, совхо...эндэ хулалдагдаха ...бар эртэ тэндэ абаа...эли зундаа һайнаар ... аалиханаар туукһаар ... аймагаар тойрон, ...то тушаадаг юм. ...дэ, байгша ондо ...аян бэлшээри дээрэ ... совхозой 550—600 ... үхэр, Хурамхаанай ...250—300 мал, хамта ...лгой мал бэлшээн ...агдажа, саашаа ...шагдаа һэн. Теэд ... ехэ сабшалан, бэл... газарта оройдоо ...рэхэгүй мал байл...эмнай тон үсөөн ...дөө эндэ тус аймаг...э худалдагдаха бү... байлгаад, үшөө ха...тусгаар мал шахан

бэлшээн таргалуулха шэглэлтэй хэдэн ажахы эмхидхэхээр ха юм. Комиссиин шэнжэлжэ үзэһэнэй ёһоор гансахан Витим мүрэнэй эхин шадар ашаглан хэрэглэжэ боломоор 10 мянга гаран гектар газар бии гэжэ тодорхойлогдоо.

Илангаяа Боровское гэжэ үргэн уужам гол газарта ургаса ногоогоор айхабтар баян бэлшээри, сабшалан элбэг. Эндэхи эгээл ургаса һайнтай 3000 шахуу гектар сабшалангайнь га бүриһөө, тон доогуур абажа хэлэхэдэ, 20—40 центнер айхабтар шэмэтэй үбһэн абтаха байна. Гадна газарайнь ногоониинь гол түлэб набшаһалиг, хяаг, хээрын клевер, викэ, мүн «волоснец сибирский», «костер безостый», «мятлик» гэхэ мэтэ залаата ногоон элбэгээр ургана. Хэнэйшье мэдэһээр тиимэ ногоондо малай бэедэ тон һайн ашаг шэмэ үгэсэтэй протеин ехэ байдаг бшуу. Тиимэһээ Боровское газарта байһан мал гаргаша багатайгаар шэгнүүрээ ехээр нэмээхэ болоно. Тиихэдэ ногоонойнь шэмэтэй һайн байхада сабшажа абаад, хажуугаарнь шэмэтэ тэжээл, орооһо тарияанай зүйл бэлэдхээд, үбэлдөөшье үхэр мал олоор шахажа болохо.

Гэхэтэй хамта, бүхы газарыень бүри һайнаар, аша үрэ ехэтэйгээр эдлэхын тула ой модо, һөөг бургааһыень сэбэрлэжэ, галдажа,, тэрэ багайнь уһа намаг налхи хатааха хэрэгтэй. Харин гол газарайнь сабшалан, бэлшээри улам һайжаруулхын тула наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэшье, зарим хатуу хүрьһэтэй участогыень борнойлжо, дисковани хэжэ, ногооной үндэһэ хүдэлгэжэ үгэхэ ёһотой. Юуб гэхэдэ, хүрьһэеэ хүдэлһэн газарта ногоониинь бүри үдхэн, үндэрөөр ургадаг гээшэ.

Боровское гэжэ нютагһаа гадна, Витимкан голые үгсөөд, Карафтит, Угольная, Ивановка, Суваниха гэжэ багахан тосхон һууринууд шадар 3500 тухай га һайн сабшалан, бэлшээриин газар хабтайжа, хэбтэнэ. Ямаршье жэлдэ тэндэһээ га бүриин 15—38 центнер хүрэтэр үбһэн сохом абтахаар. Мүнөө тэдэ нютагуудта прийскиин хүдэлмэришэдэй хубиин ажахын малһаа бэшэ, ондоо колхоз, совхозуудай нэгэшье гүүртэ, фермэ байдаггүй. Үнэндөө тэрэ багта хамта 4000—5000 мал үбэл, зунгүй байлгажа боломоор. Тэрэшэлэн Витим мүрэнэй эрье зубшаһан Тилим гэжэ газарта олохон толгой адууһа мал үбэл, зунгүй байлгаха нилээд ехэ арга боломжо бии.

Үнэндөө бодоод үзэел даа, мал ажалда юун эгээл шухалаб? Үбһэ тэжээл. Үбһэ тэжээлэй байгаа сагта мал адууһан, мяха, һүн байха.

(Н. С. ХРУЩЕВ)

гэжэ газарта бэлшээн, шахан таргалуулхаар эбэртэ бодо мал, адуу мори олоор үсхэбэрилдэг ажахы эмхидхэбэл, зохистой гэжэ комиссиин гэшүүд тодорхойлһон байна.

Даб дээрэ тооложо үзэхэдэ, эндэ хамта 3000—4000 толгой мал бариха гүйсэд аргатай. Уһа намагта абтахагүй 300—400 га газарые хахалжа элдүүрилээд, тэндэ турнепс, тэжээлэй морхоог, капуста гэхэ мэтэ ургамалые тарижа, ногоон тэжээл болгоходо таарамжатай. Урдань эндэ зоной һууһан хуушан буусын һуурида газарынь шэбхэжээд, ургаса ногоонойнь шанар һураггүй һайжаржа, элбэгээршье гарана. Саашадаа тэрэ газарые үтэгжүүлээд уһалбал, али тухай ехэ ашагтай байха гээшэб.

Хэрэглэгдээгүй байһан холын бэлшээри, сабшалан ашаглажа, адууһа мал олоор тэжээгээ һаа, тэндэ абтаһан һү, мяха болон бусад продукциин өөрынь үнэ сэншье тон хямда байха ха юм. Юуб гэхэдэ, иимэ элбэг үбһэ ногоотой

Эдэ бүхы дурсагдаһан үрэжэлтэ баян газар дайдые арад зоной аша туһада зорюулан хэрэглэхын тула хада уулануудайнь дундуур һайн дардам харгы гаргажа үгэхэ, Баунта, Баргажан, Яруунa нютагуудай хоорондо холбоотой болгохо байна. Мүн тэндэ малай һайн байра, малшадай байха гэр олоор түхеэрхэ шухала.

В. Бадлаев,
Буряадай газар эсхэмжэлгын экспедициин агроном.

Түрүү гахайшадай дүй дүршэлтэй танилсагты!

Гахайн мяха яажа элбэгээр, хямдаар абанаб?

Энэ оной октябрь һарада манай республикын хүдөө ажахын бүлэг хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд Красноярска хизаарай ажахынуудаар ябажа, тэндэхи түрүү гахайшадай дүй дүршэл, мэргэжэл шадабаритай танилсажа ерэһэн байна.

Хизаарай олонхи совхозууд ажалдаа түрүү онол арга хэрэглэн, гахай зүбөөр үсхэбэрилжэ шадаһанай ашаар богонихон болзор соо эрхим амжалта туйлаа. Байгша оной үнгэрһэн 9 һарын туршада гүрэндөө 210 мянган гахай шахажа худалдаа гэхэ гү, али хамта 11,3 мянган тонно гахайн сэбэр мяха абанхай.

Тэдэнэй зарим дүй дүршэл тухай доро толилогдобо.

— Гахайнуудые түргөөр олошоруулжа, зүбөөр үсхэбэрилхэ гэбэл, нэн түрүүн һуурэгөө һайнаар, шадамараар бүридхэхэ хэрэгтэй,—гэжэ тэндэхи гахайшад хэлэдэг.

Жэшээлхэдэ, манай делегациин хүрэһэн хизаарай томохон ажахынуудай нэгэн «Устьянский» совхоз бүхыдөө 8380 гахай үсхэбэрилнэ. Тэрэнэйнь 6 процент гэхэ гү, али 500 толгойнь томо эхэ гахай байха юм. Тиихэдэ эндэ 1500 толгой нэгэ-хоёр түрүүлээд, шахаха залуу гахай бии. Мүн тэды шэнээн залуу эмэ гахайнууд түрүүлэгдээд, поршоонхоһоо һалгаагдажа, мүнөө шахалганда табитданхай. Тэрээнһээ гадна октябрь, ноябрь, декабрь соо ороондо оруулагдаад, тусгаар харууһанда табигдаһан 2400 толгой томохон эмэ поршоонхонууд бии.

Энээн дээрэһээ харахада, совхозойхид һүрэг соогоо эхэ гахайнуудые, илангаяа нэгэ-хоёр түрүүлээд шахаха залуу гахай олоор байлгажа, һайнаар харууһалһанай ашаар жэлэй ямаршье сагта поршоонхо олоор абана бшуу. Мүн энээнэй ашаар бүхэли жэлдээ гүрэндөө эрхим шанартай мяха элбэгээр худалдаха аргатай болоо гээшэ.

ГАХАЙНУУДЫЕ ЦЕХЭЙ ГУРИМААР ҮСХЭБЭРИЛХЭ ГЭДЭГ ЮУБ?

Нэн түрүүн гахайн фермэ бүхэниие тусхай шэглэлтэйгээр, зүб гуримаар эмхидхэжэ, ажал хүдэлмэриинь һайнаар табижа шадана. Жэшээнь, совхозойхид бүхы 8 мянга гаран гахайнуудаа 4 ондоо фермэдэ байлгажа, цехэй гуримаар харууһална. Тусхайлбал, **нэгэдэхи цехтэнь** (фермэдэ) һубай гахайнууд, мүн һая хээлитэй болоһон эхэ, хэдэн азарга гахай байлгагдана. **Хоёрдохи цехтэнь** түрэһэн эхэ гахайнууд поршоонхынгоо хоёр һаратай болотор байдаг. **Гурбадахи цехтэ** — эхэһээ һалгаагдаһан, гараһаар 2 һаратай болоһон поршоонхонууд. Тиихэдэ **дүрбэдэхи цех** сооһь шахамалнууд харууһалагдадаг юм.

Тиигэжэ цех бүхэн тусхай шэглэлтэй, мэргэжэлтэй болонхой байна бшуу. Тэдэнэйнь зорилго юуб гэхэдэ, жэшээнь, нэгэдэхи цехтэ үшөө үрэжүүлэгдээгүй һубай гахайнууд, мүн һая ороондо ороһоншье һаа, түрэхэ үды эхэ гахайнууд. Гадна нэгэ түрүүлээд, шахагдаха залуу эмэ гахай харууһалагдана гээшэ. Эндэ байһан гахайнууд һайн харууһа, тэжээл дээрэ байлгагдажа, гол түлэб искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнэ. Тус совхозойхид һүүлэй жэлнүүдтэ бүхы гахайнуудаа имагтал искусственна аргаар үрэжүүлдэг болонхой. Тиимэһээ нэгэдэхи цехтэнь һайн түхеэрэлгэтэй үрэжүүлгын пункт, эрхим үүлтэрэй эрэ гахай байдаг. Тэндэнь тусгаар мэргэжэлтэй техник-үрэжүүлэгшэ хүдэлнэ.

Хоёрдохи цех гэдэгтэнь нэгэдэхи цехһээ дамжуулан үгтэһэн бүри һаяар түрэхэ эхэ гахай харууһалагдадаг юм. Тэрэнэйнгээ поршоонхонуудые абаад, 2 һаратай болоторынь байлгажа, тус тустань 12—16 килограмм шэгнүүртэй болгоод, эхэһээнь һалгаана. Поршоонхоһоонь һалгааһанайнгаа һүүлдэ эхэ гахай бүхэниие һайнаар шалгажа, хүгшэрһэн, муудаһыень голодоһондо гаргаад, бэшыень дахин һөөргэнь—нэгэдэхи цехтэ бусаадаг. Харин поршоонхонуудыень зүбөөр харууһалжа, томо болгохо зорилготой—гурбадахи цехтэ дамжуулжа үгэнэ. Харин голодоһондо гаргагдаһан эхэ гахайнуудые 4-дэхи цехтэ үгэжэ, шахалганда табина.

Гурбадахи цех соо ороһон 2 һаратай поршоонхо ехэ, багаараа илгагдаад, таһалга бүхэндэ олоороо байлгагдажа, хоёр һарын туршада тус бүридөө 35—45 килограмм шэгнүүртэй болотороо тэжээгдэдэг юм. Удаань тэдээн сооһоо эмэнүүдыень үсхэбэридэ табяад, бэшыень шахан таргалуулха дүрбэдэхи цехтэ ябуулдаг байна.

Тиигэжэ дүрбэдэхи цехтэ гол түлэб 4 һараһаа дээшэ болоһон эрэ поршоонхо, голодоһондо гараһан эхэ гахай, азарганууд болоод, нэгэ түрүүлэгдээд шахалганда табитдаһан залуу эмэ гахайнууд суглуулагдажа, гүрэндэ худалдагдахаар шахагдажа эхилнэ. Тэдэнь уужам ехэ таһалга соо олоороо, зүндөө байдаг юм.

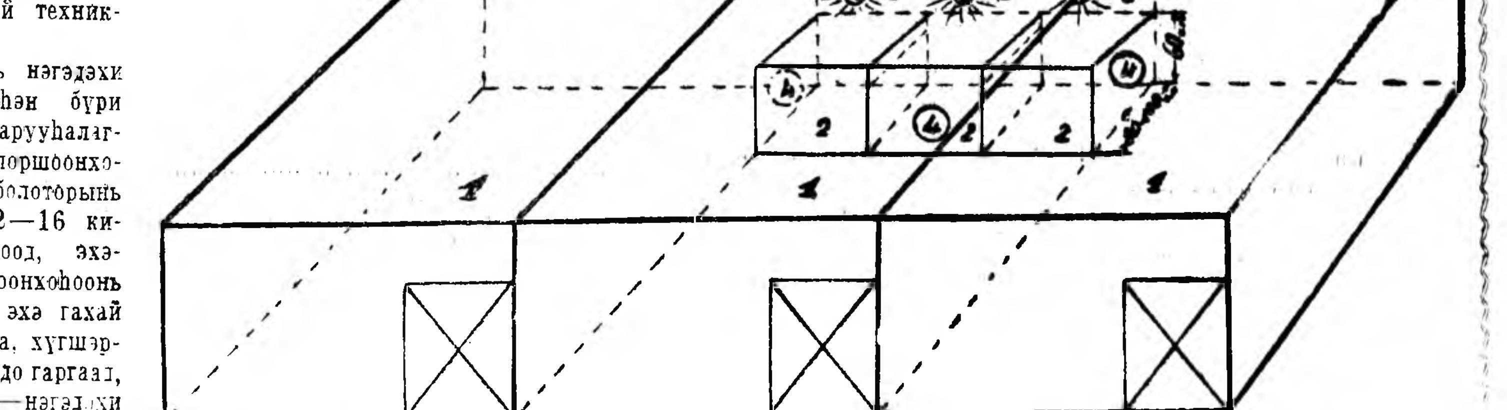
Энэ ушарта гахайшад тус тустаа даалгагдаһан ажалдаа мэргэжэжэ, һайнаар дүршэнэ гээшэ. Тиигээдшье цех бүхэндэ поршоонхо таһалгаряагүй абажа, тэдэниие түлжүүлжэ, шахажа байхада таарамжатай бшуу. Этээл тиимэһээ эндэхи гахайшан бүхэн жэлдээ 1000—1200 поршоонхо түлжүүлжэ гү, али мүн тэды шэнээн гахай шахажа тушааха аргатай болоно. Жэшээнь, тус совхозой түрүү гахайшан нүхэр Артаникова байгша оной 9 һара соо гансаараа 1000 шахуу поршоонхо түлжүүлээ. Нүгөө гахайшан Лина Герасимова энэ үе соо 950 поршоонхо абажа тэжээнхэй.

ИСКУССТВЕННА ҮРЭЖҮҮЛГЭ—ЭГЭЭЛ АШАГТАЙ АРГА МҮН

Эндэхи «Устьянский», «Первомайский» совхозуудай алиндашье бодо эхэ, мүн нэгэ түрүүлхэшье гахайнуудые заабол искусственна аргаар, тон богонихон болзор соо үрэжүүлнэ. Гадна энээнэй ашаар жэлэй ямар һарада хэды шэнээн поршоонхо абажа түлжүүлхэ, хэдыень шахажа, гүрэндэ тушаахаб гэжэ эртээнһээ түсэблэхэ аргатай болоно бшуу.

Жэшээлхэдэ, тэдэ ажахынууд бодо эхэ гахайнуудаа март-апрель соо ороондо оруулаад, июль-август һарада түрүүлнэ. Тиигээд сентябрь-октябрьда хоёрдохёо үрэжүүлжэ, хойто жэлэй январь-февраль соо дахин түрүүлдэг байха юм. Харин залуу эмэ гахайнуудаа декабрь-январь һарада искусственна аргаар үрэжүүлээд, апрель-май соо поршоонхыень абана. Энээнэй ашаар бүхы түлэйнь гурбанай хоёр хуби жэлэй түрүүшын хахадта, илангаяа январь-февраль соо абтажа, тэдэниие һайнаар тэжээгээд, шахажа, сентябрь-октябрьда гүрэндэ худалдаха аргатай болоно.

Энэнь үшөө юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, олонхи залуу гахайе апрель-май соо, мүн бодо эхэнүүдые июль-август һарада түрүүлхэдэ, поршоонхонуудынь дулаанай сагта абтаад, ехэ гарза гайгүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Тэрэшэлэн энээнэй ашаар жэлэй квартал бүхэндэ гүрэндэ тарган мяха таһалгаряагүй худалдаха аргатай болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **нарай поршоон хотой гахайн байра.** 1. Эхэ гахайн байха таһалга. 2. Поршоонхонуудай хэбтэхэ дулаан таһалга. 3. Тэрэ таһалгын хананууд. 4. Поршоонхонуудай гулдиржа гараха нүхэн. 6. 109 ватт хүсэтэй электро лампочканууд.

— Гахай искусственна аргаар үрэжүүлхэдэ һубайрхань һуратгүй үсөөрдэг юм,—гэжэ эндэхид хөөрэлдэнэ.

Эхэ гахайн түргэн ототой боложо, ороондо орохынь тула «синетрал» гэжэ тоһолиг зүйлөөр тарина.

Иигэжэ искусственна үрэжүүлгые зүбөөр эмхидхээд, поршоонхо түсэбэй ёһоор абаад, тэдэнээ гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ, түргэн томо болгохо гээшэ баһал нилээд харюусалгатай хэрэг. Тиимэһээ Красноярска хизаарай гахайшад энээндэ тон ехэ анхарал хандуулна. Илангаяа эхээ хүхэжэ байһан поршоонхонуудые нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын тула шангаар тэмсэдэг.

НАРАЙ ПОРШООНХОДО ҺАЙН ХАРУУҺАН ХЭРЭГТЭЙ

Олон поршоонхо хүхүүлдэг эхэ гахайда һайн, шэмэтэй, илангаяа витамин, минеральна зүйл элбэгтэй тэжээл—холимол силос, саахарай свёкло, олон янзын орооһо тарияанай зүйл ехээр эдюулхэдэ һүтэй поршоонхоёошье садхаасатай байдаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ.

Тиимэһээ эндэхид түл гол түлэб хүхэ ногооной тэжээлэй элбэгтэ зун, намагай сагта абажа, һайнаар түлжүүлнэ ха юм. Мүн энэ үедэ ахынышье эдихэ тэжээл элбэг байна бшуу. Гадна поршоонхо дулаанда хээрэ, газаа, сэбэр агаарта ябахадаа һаедэнь. һайн, түргэн томошье болоно гээшэ. Тиихэдэ хизаарай түрүү гахайшад нарай поршоонхонуудай байрые электролампын гэрэлээр шаруулан дулаасуулжа, тусгаар микроклимат бии болгожо үгэнэ. Энэнь ямар ушартайб гэбэл, эхэ гахайн таһалгын нэгэ тээнь багахан хайрсаг (үргэниинь 60 сантиметр, утань 80—100 сантиметр) хээд, тэрэнэйнь хажуу ханануудынь 35—40 сантиметр үндэрөөр түхеэрнэ. Тэрэ хайрсагые хуурай хабтагайгаар һайса хашалдуулжа, забһаргүйгөөр хэдэг. Шухала болоо һаань, хажуу тээгүүрэнь һэеыгээр дулаалдаг. Тиигээд хайрсаг бүхэнэй дээрэ тус тустань 109 ватт хүсэтэй электролампа газарһаа өөдэ 50—70 сантиметр хүрэтэр доошонь һанжуулаад тодходог байна. Тэрэнэйнгээ гэрэлэй һайнаар шарахын тула дээрэһээнь халхабша табина.

Поршоонхоцо багаһаань, бүри 4—5 хоног болохолооронь зөөлэхэн мел, модоной хөө, улаан шабар, мүн татагдаһан шэниисын, ешмээнэй талха, һү, тараг эдюулжэ һургана. Тэдэнэй түргэн томо болохо, мяхажахын тула антибиотигой зүйлөөр таридаг. Нарай поршоонхо, эхэшье гахайда шэмэтэй һайн тэжээл зүбөөр эдюулхын тула ехэхэн анхарал хандуулна. Илангаяа орооһо тарияанай зүйл самокормушкада хуурайгаар, мүн уһанда дэбтээжэ, шанаадшье үгэдэг байха юм. Тиихэдэ хобто, табшэ соо уһа ходо байлгана. «Орооһо тарияанай зүйл, элдэб корнеплод, силос, минеральна тэжээл гэхэ мэтые холижо хэһэн паста гэдэгые гахайда эдюулхэдэ һайн» гэжэ эндэхид хэлсэнэ. Тиимэ тэжээл бэлдэхэ тусгаар түхеэрэлгэ-машинашье эндэ бии.

ГАХАЙН БАЙРЫЕ ТҮХЕЭРДЭГ ТУХАЙНЬ ХЭДЭН ҮГЭ

Эндэхид Москва шадархи «Кленово-Чегодаево» совхозой жэшээгээр гахайнуудтаа наб тархан аад, поршоонхо абахадашье таарамжатай дулаан байра «монитор» гэдэгые түхеэрнэ. Энэнь ямар түхэлтэй юм гэхэдэ, үргэниинь 8 метр, утань 80 метр, хоёр хажуугай ханынь үндэр—1 метр, дундаа үндэрынь 2,5 метр болодог. Дээрэхи хушалтань бүтүү аад, тэндэнь сонхо гаргагданхай. Байрын хоёр үзүүртэ гахайн эдеэлхэ газар түхеэрэгдэнхэй. Досоонь хайша хайшаа 2,5х1,5 метр талмайтай таһалга бии, тэрээн соогоо поршоонхо абадаг байна.

Гахай зүбөөр үсхэбэрилжэ, илангаяа поршоонхо һайнаар абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэн, мүн харууһа, тэжээлынь шадамараар эмхидхээд, таарамжатай байра түхеэрһэнэй ашаар эндэхи ажахынууд гүрэндөө эрхим шанартай, хямдашье сэнтэй мяха элбэг ехээр худалдана ха юм. Тэдэнэй дүй дүршэлые һайнаар шэнжэлжэ үзөөд, манай республикын колхоз, совхозуудшье энээниие үргэнөөр хэрэглэхэ бэзэ гэжэ һанагдана.

Делегацида хабаадагшад:
А. НИКОЛАЕВ, зоотехник;
А. ПЕРИНОВ, ветврач.

Сэлэнгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз гүрэндэ мяха худалдаха гурбадахи кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргээ һэн. 1070 центнерэй орондо 1100 центнер тушаагдаһан байгаа.

Тус колхоздо Вера Олимпиадовна Рыльская гахайшанаар 15 жэлэй туршада хүдэлжэ байна. Тэрэ байгша ондо 24 эхэ гахайһаа, гахай бүриһөө 12 поршоонхо абаа. Иигэжэ нүхэр Рыльская гүрэндөө ехээр мяха тушааха гэһэн тэмсэлдэ өөрынгөө хубитые оруулалсана. Зураг дээрэ: В. Рыльская.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

Эхэ гахай бүриһөө—24 поршоонхо

Манай совхоздо һая болотор гахай үсхэбэрилгэдэ мүртэй анхарал хандуулагдаагүй байһан дээрэһээ энэ һалбариһаа биратай олзо доход абтадаггүй, мүн гахайнуудаймнай тоо толгойшье үсөөн байгаа.

Тиимэһээ ороной, республикынгаашье түрүү гахайшадай дүй дүршэлтэй танилсажа, энэ һалбариие зүбөөр, һайнаар эрхилдэг болохо гэжэ шиидэгдээ һэн. Нэн түрүүн фермэнүүдээ томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгообди. Мүн тэндэ типовой һайн байра олоор түхеэрэгдээ. Эхэ гахайнуудаа имагтал искусственна аргаар үрэжүүлжэ, поршоонхо түсэбэй ёһоор, хараалһан болзор соо абадаг болообди.

Эдэ бүгэдын аша үрэ мүнөө элитээр харагдажа эхилээ. Гансахан һүүлшын хоёр жэлэй туршада гахайнуудаймнай тоо толгой 2 дахин шахуу олошоржо, мүнөө 3400 гаран гахайтай болообди. Илангаяа бодо эхэ гахай, нэгэ түрүүлээд шахаха залуу эмэ гахай олоор байлгагдана. Энэ жэлдэ бүхыдөө 3000 һайса гаран поршоонхо абтажа, гол түлэб гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдээ.

Совхозоймнай эгээл эрхим, бэрхэ гахайшан Мингаз Фасхутдинов байгша ондо 30 толгой эхэ гахай, нэгэ түрүүлээд, шахаха 25 залуу эмэ гахай һайнаар хаража, бултыень искусственна аргаар үрэжүүлээ. Тиигээд жэлэй эхинһээ хойшо 670 поршоонхо абаа гэхэ гү, али эхэ гахай бүриһөө 24 поршоонхо абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлээ юм.

—Үрэжүүлһэнэйнгээ ёһоор жэлэй дүүрэтэр үшөө 150 поршоонхо абаха байхаб,—гэжэ нүхэр Фасхутдинов хөөрэнэ.

Поршоонхо һайнаар харууһалжа түлжүүлхэ, тэдэниие шахан таргалуулха фермэдэмнай баһал найдамтай бэрхэ, габшагай шударгы хүнүүд хүдэлнэ. Жэшээнь, эндэхи дүршэлтэй гахайшан Анна Васильевае абаад үзэе. Энэ нүхэр жэлэй эхинһээ хойшо гансаараа 800 гахай шахажа, тус бүриень 75—80 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагаа.

Энэ мэтэ ажалай эрхим жэшээ харуулан хүдэлдэг бусадшье түрүү гахайшад олон. Ерэхэ 1963 ондо тэдэмнай бүри ехэ амжалта туйлахань лабтай.

Н. Михайлов,
Хяагтын аймагай Погранична совхозой главна зоотехник.

Аймаг соогоо эрхимлээ

Агуу ехэ Октябриин урда тээ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, «Коммунизмын зам» колхозойхид (түрүүлэгшэнь Б. Р. Дамбаев, парткомой секретарь Д. Д. Очиров) ехэ амжалта туйлаа.

Колхоз гүрэндөө хамта 4547 центнер һү худалдажа, жэлэйнгээ түсэб 107,6 процент дүүргээ гэхэ гү, али недондонойхидо орходоо һү һааляа 17,2 процентээр дээшэлүүлжэ шадаһан байна Мүн гүрэндэ мяха худалдаха 10 һарын түсэбшье болзорһоонь урид дүүргэгдээ.

Тэрэшэлэн аймагай «40 лет Октября» колхоз байгша ондо үнеэдэйнгээ һү шэмые нилээд дээшэлүүлбэ.

Захааминай аймагай бүхы колхозууд гүрэндэ һү худалдаха түсэб, уялгаяа декабриин 15 болотор, мяха худалдаха түсэбөө декабриин 20 болотор заабол дүүргэхэ зорилготой хүдэлнэ. **Ф. Спиридонов.**

НОМОЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

„Гулькиндахи жалгануудай нюуса“

Һаяхан Т. Скляренкын зохёоһон «Гулькиндахи жалгануудай нюуса» гэжэ ном хэблэгдэн гараба. Энэ багахан ном эхилэн бэшэгшын нилээдгүйхэн амжалта болохо зуураа, саашадаа тэрэнэй үхибүүдэй зохёол бэшэлгын талаар мэргэжэжэ шадамаар байһыень гэршэлэн харуулба. Тус ном 10—12 наһанай һургуулиин шабинарта зорюулагданхай.

Номой удхые гобшолхо болоо һаа иимэ: гурбан үхибүүд—Тимка, Ленька, Толька—загаһа хахуулидахаяа ошоод, граждан дайнай үедэ партизан отрядай командир байһан Пантелей Якимовта хамаатай наган, мүн тиихэдэ командирые сагаантанда барижа үгэһэн тухай Пахом Кумыкиние (Пахом үбгэжөөлые) хардаһан багахан бэшэг олоно. Һүүлдэ мэдэгдэхэдээ, Пахом үбгэжөөл командирые сагаантанда барижа үгөөгүй, харин өөрөө тэдэнэй һабарта орошоһон байба.

Номой үйлын хүгжэлтэ нилээд шадамараар хэгдэнхэй, хүнэй, илангаяа багашуулай, анхарал яһала татамаар шэнги. Бага багахан үйлэ хэрэгүүд дээрэһээ үндэһэлэн, геройнуудайнгаа түгэс образуудые автор бүтээжэ шадаа. Аяар холын, граждан дайнай үеын хүнүүдэй, мүн коммунизмын үедэ ажаһууха мүнөөдэрэй һурагшанарай абари зантые харуулхадаа, тэдэнэй холбоое зүбөөр оложо тэмдэглэнэ. Энэнь номой удхые ойлгохо түлхюур болоно.

Номой баһа нэгэ һайн талань—үхибүүдэй сэдьхэл бодол, ажабайдал тон тодоор—этигэмээр, хурсаар—зураглагданхай, жэшээлхэдэ, нэгэ иимэ хэһэг эндэ харуулая:

...Үхибүүд гол дээрэ. Бүхы шадалаараа гүйжэ ерэһэн Ленька урдаа юушьеб мүргэжэрхиһэндэл, эрье дээрэ зуг татан байтараа, гэнтэ гэдэһээрээ уһанай нюрга «пас» гэтэр сохёод унашана.

—Эй, зүгыхэн, аргаара, энэ багахан голнай эрьеһээ халихадаа болохо...

Ном сооһоо мүн ондоошье хэһэг абажа хараа һаамнай, геройнуудаа бэе бэеһээнь илгажа, өөр өөрынь зан абариие этигэмээр зураглан харуулһан байха.

Үшөө нэгэ жэшээ. Нүхэдтэеэ үгэ буляалдажа байхадаа, Сенька ехэл дээрэлхүү, биб гэһэн заантай, харин Цырен—дару, нүхэдтэеэ эбтэй этэй, тэдээндээ туһатай байхые оролдоно.

Пахом үбгэжөөлэй образ ехэ һонин. Түрүүшээр партизан командирые сагаантанда барижа үгэһэнш гүүлэжэ хардагдаһан байгаа. Тэрээндэ, нээрээшье, тагнуулшан ерэһэн байшоо. Номой һүүл тээшэ үбгэжөөлнай хуушанайнгаа ябадалтай арай шамай хахасажа, шэнэ үеын совет хүн болоно. Манай газар орондо хуушан саг хэзээдэшье дахинаа бусахагүй гэһэн һанал бодолые Пахом үбгэжөөлэй образ батална ха юм.

Ном соо мүн һулашье зүйлнүүд ушарна. Һургуулиин директортэй үбгэжөөлэй хөөрэлдэһэн хөөрэлдөөн нэгэ бага халирхайгаар, һулаар бэшэгдэнхэй гээшэ ха. Тиимэһээ һурагшадта ойлгогдосогүй. Мүн тиихэдэ үбгэжөөл юундэ тагнуулшаниие барижа үгөөгүйб гэһэн асуудал үхибүүдтэ ойлгосогүй үлэшэһэн шэнги.

Сенька түрүүшээр муу хүбүүн байһан аад (авторшье муу болгохо гэжэ түрүүшээр хүсэнэ), һүүлдээ һайн болошоно. Геройн образой энэ хүгжэлтэ үнэншэмөөр бэшэ. Үхибүүдэй байшанһаа Сенькын зугадалга буруугаар харуулагданхай. Үнэн дээрээ үхибүүд хүмүүжүүлгын газарһаа зугададаггүй ха юм.

Партизан отрядай командир Якимовта хүшөө табилгаар повесть дүүрэнэ. Энэньшье зүйтэй гэжэ һанамаар. Юундэб гэхэдэ, шуһа мяхаараа совет засаг тогтооһон, дайсанай гарһаа унаһан нүхэдөө мартаха ёһогүй бшуу.

Дурсагдаһан дутуу дундануудтайшье һаа, «Гулькиндахи жалгануудай нюуса» гэжэ повесть эдир уншагшадые һонирхуулхань дамжаггүй.

Ю. Зилотин.

„Ягаахан сэсэг“ Улаан-Удэдэмнай айлшалба

Ородой мэдээжэ уран зохёолшо С. Аксаковай «Ягаахан сэсэг» гэжэ үльгэр бэшэгдэһээр зуугаад жэл үнгэрөө. Энэ хугасаа соо дэлхэйн олон арадуудай хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаража, олон үеын хүнүүдые һонирхуулан, сэдьхэлые хүдэлгэн уншагдадаг ном болоһон байна. Тус ном буряад хэлэн дээрэшье нэгэтэ бэшэ хэблэгдэһэн байха юм.

Мүнөө Гүрэнэй ород драмын театрай дэргэдэхи эдиршүүлэй театр С. Аксаковай үльгэрэй аялгаар бэшэгдэһэн А. Липеровскиин «Ягаахан сэсэг» гэһэн зүжэг табижа байна. Хэдэн хоногто манай хотын эдир үетэн энэ зүжэг хаража баясана.

—«Ягаахан сэсэг» зүжэгые режиссёр И. И. Прохонов найруулан табяа, Буряадай АССР-эй искусствануудай габьяата ажал ябуулагша Н. А. Быстров шэмэглэн гоёогоо.

Зүжэгэй гол рольдо залуу артистнар Ж. Б. Русинова болон Ф. В. Гаврилов наадаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус зүжэгэй нэгэ сценэ харуулагдана.

Стефанескугэй фото.

ХИЛЫН СААНАҺА

Куба СССР хоёр хани нүхэд

ГАВАНА, ноябриин 10. (ТАСС). «Ниитэ үзэл сурталаар болон нэгэ зорилгоор нягта холбоотой оронууд — СССР Куба хоёр Октябриин революциин 45 жэлэй ойн һайндэрые тэмдэглэһэн үдэрнүүдтэ үнэн зүрхэнһөө тэбэрилдэбэ гэжэ хэлэхэдэ болохо»,—гэжэ «Мундо» газетэ «СССР Куба хоёр» гэһэн түрүү бэшэг соогоо бэшэнэ. «Фидель Кастрын радиогоор болон телевиденеэр мэнэ һая хэлэһэн үгэ соогоо хэдэ дахин тэмдэглэһэнэй ёһоор, бидэнэр гансал марксизм-ленинизмын үзэл сурталай үндэһөөр бата бэхи холбоотой бэшэ, харин эб найрамдалай түлөө, амгалан ёһоор зэргэ оршон һууха, дарлагданги арадуудай национальна сүлөөрэлгын түлөө ниитэ тэмсэлээрээ нягта холбоотойбди. Совет хүнүүдэй бидэнтэй һанал нэгэн байгаашань бидэниие зоригжуулна», —гэжэ тэрэ газетэ тэмдэглэнэ.

Куба сухарихагүй

ГАВАНА, ноябриин 10. (ТАСС). Мүнөөдэр Вашингтондо нээгдэхэ ОАГ-гай зүблөөндэ зорюулагдаһан түрүү бэшэг соогоо «Нотисиас де Ой» газетэ Кубада эсэргүү энэ зүдэр аашые үүсхэгшэдые эрид шүүмжэлнэ. Холбоото Штадууд Кубада эсэргүү шэнэ хорото ааша, эзэрхэг түримхэй һэдэлгэ бэлдэжэ байна гэжэ бүхы юумэн гэршэлнэ гээд газетэ мэдүүлнэ. Энэ удаа Вашингтон ОАГ-гай тугаар бэеэ халхалха хүсэлтэй. Тус зүблөөн хадаа Кубада эсэргүү шунахайралгые бүри шангадуулха, Кубын Республикада эсэргүү эзэрхэг түримхэй добтолго бэлэдхэхэ зорилготойгоор хэгдэжэ байһан «аргая барагдаһан ааша» гээшэ гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Мүнөө марксистско-ленинскэ манлайтаяа, өөрынгөө правительствые болон өөрынгөө вождь Фидель Кастрые тойрон нягтаар жагсаһан Куба, бодото эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй туг болгон өөрынгөө табиһан табан пунктнуудые дээрэ үргэһэн Куба: «дабагдашагүй окоп болоһон манай орон, манай социалис Эхэ ороной нангин газар дээрэ хүлөө табихаяа һэдэгшэдтэ үхээринь болохо» гэжэ мэдүүлнэ гээд «Нотисиас де Ой» газетэ тэмдэглэнэ.

БЕЛЬГИ. Клабеке городто хүдэлмэришэд-металлургнуудай забастовко эхилһээр һара үлүүтэй болобо. Тэдэнэр хүлһэ салингыемнай дээшэлүүлэгты гэһэн эрилтэ табина. Захиргаанай зургаанай эрилтыень хангаагүйдэнь хүдэлмэреэ эхилхэгүй гэжэ хүдэлмэришэд шиидэнхэй. Зураг дээрэ: буһалгаалһан металлургнуудай митинг Клабеке городто болоожо байна.

АДН—ТАСС-ай фото.

Карибска далай тээшэ шэнэ корабльнууд эльгээгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 10. (ТАСС). Кубые бүһэлэлгэдэ хабаадалсуулхын тулада Пентагон «Америкын гүрэнүүд хоорондын карантинай бүлэг» гэжэ нэрэтэй шэнэ уһан сэрэгэй тусхай отряд байгуулба.

Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ бүлэгтэнь Америкын, Аргентинын, Доминиканска корабльнууд ороно.

Энэ бүлэг оперативна талаараа США-гай Урда Атлантикадахи уһан сэрэгэй хүсэнүүдые командалагша Америкын контр-адмирал Джон А. Тайри гэгшын мэдэлдэ ороход юм.

США Баруун Германиие ракетнэ зэбсэгээр хангана

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 10. (ТАСС). «Германиин Федеративна Республика хадаа, бүхы дэлхэй дээгүүр тараан табиһан Америкын зэбсэгтэ хүнүүдэй барижа байдагтай жэшэхэдэ, хоёр дахин олон. «Серджент» гэжэ ракетэнүүдые НАТО-гой хүсэн болгон абаха юм. Энэ ракетэнь атомна һомо абажа ябаха хүсэтэй»,—гэжэ «Арми, Нейви Эйрфорс Джорнэл энд Реджистер» журнал мэдээсэнэ.

«Мүнөө үеын түсэбэй ёһоор, США-гай армида «Серджент» ракетэтэй зургаан дивизион байгуулагдаха гэжэ хараалагданхай. Тэдэнэй гурбаниинь мүнөө байгуулагдаад байна. Баруун Германиин арми баһа зургаан дивизион байгуулха, зүгөөр тэдэнь хоёр дахин олон ракетэтэй байха юм»,—гэжэ тэрэ журнал тэмдэглэнэ.

Йемендэхи ба…

КАИР, ноябрии… (ТАСС). Үсэгэлдэр … сэрэгүүд хоёр дахин… хилэ дабан орохо һэд… гэжэ «Аль-Ахрам» га… дээсэнэ.

Ороной хойто зүгт… райондо, броневигүүд… жэгдэһэн хүлһэнэй … Йеменэй хилэ сүмэрэ… 300 хүнүүдээ алуулаад… нүүдээ шархатуулаад… гээ хаягдашоо. Тэдэ… дүүгээр сухарихада… броневигүүдээ бай… газар дээрэ орхижорх… публикын правительст… рэгүүд 20 хүлһэншэдые… абаба. Ороной зүүн … тэ республикын сэрэг… хан Эмирадай газар … Йеменэй хилэ дабажа… һайнаар зэбсэглэгдэһэ… һэншэдэй отрядые б… бултыень шахуу үгы… хёо. Энэ байлдаанда … сэрэгүүд Америкын … буу зэбсэг буляан аба… на.

Эзэрхэг түримхэйшүүлдэ… сохилто хэгдэ…

КАИР, ноябриин 10. (… Йеменэй Арабска Ре… кын президент Абдалла… ляль Йеменэй наци… гвардиин сэрэгэй пара… үсэгэлдэр үгэ хэлэхэ … иигэжэ мэдүүлбэ: «… национальна революци… Сауд, Хусейн корол… хан шэрээс доһолгожо… нэй зүүн, урда хилэ д… дэндэ эсэргүү хорото … хэжэ эхилһэн, үбгэр… һалга болоһон Британ… перидэхи баяшуулые … дуулан айлгаба. Англи… дэ эсэргүүгээр сэрэгэ… Тэдэнь манай газар да… сүмэрэн орохоор һэдэ… тиибэшье бидэнэр тэд… туухан сохилто үгөө… дэнэрэй империализм… гүүгээр хэжэ байһан … даанда болон револю… баадахаар бэлэн бай… урда зүгэйнгөө аха … бидэнэр ханданабди… ас-Саляль үгэеэ дүүрг…

Томонуудынь багануудаа залги…

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 10. ТАСС-ай корреспондент Гарри Фримэн иигэжэ мэдээсэнэ:

Америкын экономикын томо томо монополинуудай хиналтада оролгонь улам түргэдэнэ.

Жэжэ наймаашадай хэрэгүүдые эрхилхэ түлөөлэгшэдэй палатын тусхай комиссиин тунхаглаһан тоосоон Уоллстридэй хиналта доро байдаг абарга томо корпорацинуудай бэеэ даанги багашагууд промышленна предприятинуудые болон худалдаа наймаанай фирмэнүүдые улам түргөөр залгижа байдаг болоһон тухай гэршэлнэ. 1951 онһоо хойшо 1961 он хүрэтэр табан зуун томо промышленна корпорацинууд 3404 жэжэхэн компанинуудые залгижархиһан байна.

Энэл болзорой турша соо табин томо гэгшын худалдаа наймаанай корпорацинууд 332 жэжэ худалдаа наймаанай фирмэнүүдые залгижархёо.

Бэеэ даанги бишыхан худалдаа наймаанай болон промышленна предприятинуудые залгин усадхалга улам бүри түргэдэжэ байна. Жэжэ предприятинуудай хэрэгүүдые эрхилхэ тусхай комиссиин түрүүлэгшэ Патменай (Техас штадай демократ) һанамжаар хадаа, энэ Америкын экономикын хүгжэлтын шэнэ шата болоно.

Комиссиингаа тоос… лэлэй түлөөлэгшэдэ үг… раа, Патмен иигэжэ … бэ: «Америкын эк… томо промышленнос… лон финансова капит… рин эзэрхэлгын шэнэ … орожо байна гээшэ … рак үбшэнэй хабдар … хүсэһэн эрмэлзэлһэ… Бэеэ даанги бишыхан… приятинуудта амжал… лахамнай гэжэ һанал… лоо». Жэжэ болон ду… жуазин энэ гомдол … «сүлөөтэ үүсхэл» бол… дай капитализм» гэһэ… домогой худал байһы… дахин гэршэлбэ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

МАНАЙ ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭ

«Октябриин революциин 45 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гэһэн хэзээ хэзээнэйхиһээ үлүү ехэ тэмдэгтэйгээр үнгэрөө. Франциин баруунай үзэл баримталдаг «Орор» гэжэ газетэ иигэжэ мэдэрһэн байна. Тиихэдэ энэ газетэ коммунис үзэл бодол баримталдаг гэжэ оройдоошье хэлэхын аргагүй. Зүгөөр эбтэйгээр ажаһууха шухала байһан, хоёр ниитэ-политическэ системын энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха аргатай байһан тушаа баруунай болон зүүнэй үзэл баримталагшад, коммунистнууд болон капитализмын номнолшод нэгэн адли һаналтай байжа шадаха гэжэ һүүлэй үедэ болоһон ушарнууд дахин дахинаа гэршэлжэ үгөө.

«Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байлгын удха» гэһэн һонирхолтой статья Америкын «Форин Афферс» гэжэ журнал һүүлшынгээ номерто толилоо. Энээнэй автор—уласхоорондын харилсаануудай талаар элитэ мэргэжэлтэ Ф. Мосли, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха тухай «советскэ ойлгомжо» тушаа шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэһэн, «сүлөөтэ дэлхэй» гэдэгые магтаһан байна. Зүгөөр юуниинь шухалаб гэхэдэ, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гэһэн һанал бодолые статьягай автор буруушаахагүй зууараа, амгалан тайбанаар ажаһууха аргатай, ажаһууха шухалашье гэжэ тоолоно. «Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха тухай өөрынгөө программа дотор Н. С. Хрущевой табидаг олон янзын уряануудта» харюусахын тулада «хуушанайнгаа хараа бодолые дабтаад лэ һанаагаа амархагүй», харин «шэнэ зам бэдэрхэ шухала» гэһэн эрилтэ капиталис оронуудай үмэнэ тэрэ табина.

...Баруун оронуудай политическэ шэнжэлэгшэд Карибска далай шадар тохёолдоһон бэрхэтэй хэсүү байдал тухай ехээр бэшэхэ зуураа, энээн тухай һанаанда ороогүй элдэб тухайламжануудые дурдадаг байха юм.

Хэрбээ хоёрдохи ээлжээнэй, бага зэргын юумые хараада абаагүй һаа, асуудалай удхыень иимээр найруулжа болохо байна. Кубадахи революционно засаг түрые буу зэбсэгээр усадхахые һэдэһэн Америкын империалис этэгээдүүд бэрхэтэй хэсүү байдал тохёолдуулаа; энэ бэрхэтэй байдалһаа уламжалан, дэлхэйн термоядерна дайнай аюул тохёолдоо; энэ шахардуу байдал али али талын бодолтойгоор буултануудые хэһэнэй, бодолтойгоор үгэеэ ойлголсоһоной ашаар һуларуулагдаһан байна. США-гай добтолхы шэнжэтэй гэжэ нэрлэһэн буу зэбсэгүүдые Кубаһаа гаргахабди гэһэн уялга Советскэ Союз абаа; тиихэдэ Холбоото Штадууд Кубые хүреэлэн бүһэлхэеэ болихо, тэрэнэй бүрин эрхые хүндэлхэ, Кубада добтолон орохоһоо арсаха гэһэн уялга абаа гэжэ мэдээтэй.

Арсалдаа тулалдаанда «илагшадые» болон «илагдагшадые» бэдэрхэ дуратайшуулда иигэжэ харюусаха хүсэд үндэһэ баримта бии: үнэн зүб бодол илаа, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха үзэл бодол илаа. Тиихэдэ уласхоорондын орёо асуудалнуудые шиидхэлгэдэ бодолгүй муухайгаар хандагшад ехээр диилдээ.

Карибска далай дээрэхи бэрхэтэй хэсүү байдал усадхаха зорилгоор Советскэ Союзай гаргаһан зоримгой үүсхэлые дэлхэйн олониитэ үндэрөөр сэгнэһэн байна. Дэлхэйн политическэ болон ниитын элитэ ажал ябуулагшадһаа Н. С. Хрущевой нэрэ дээрэ ерэһэн амаршалтын бэшэгүүдые эдэ үдэрнүүдтэ бидэнэр газетэнүүдһээ уншаһан байнабди. Дэлхэйе һүртэ аюулһаа амгалан тайбан политика шууд сэхээр бэелүүлдэг Советскэ Союзай абарһанайнь түлөө баясхалан хүргэһэн эдэ үгэнүүдые һануулаадшье яахаб.

...Оршон байдалай бүри бэрхэтэй хэсүү болоод байһан үдэрнүүдтэ Советскэ Союзда, социалис лагериин бусад оронуудта намдуу түбшэн байхадань, США-да, хэдэ хэдэн баруун оронуудта сошордуу мэгдүү һанал гарадаг байгаа гэжэ гадаадын оронуудай шэнжэлэгшэд тэмдэглэһэн байха юм. Энэ баримтые тайлбарилхада бэрхэтэй бэшэ. Шалтагаанинь гэхэдэ, совет арад өөрынгөө правительствада гүнзэгы ехээр этигэдэг. Советскэ правительство хардалга гүрдэлгэдэ орохогүй гэжэ батаар найдадаг байна бшуу. Тиихэдэ сэрэгэй номнолой хэгдэдэг, бодолтой политикын тала баригшад уймар тэнэг харата этэгээдүүдые булиха гэжэ этигэдэггүй дээрэһээ баруун оронуудта сошордолго мэгдэлгэ болодог байгаа. Советскэ Союз сэрэгэй тулалдаа хэхые хүсэдэггүй, харин тад һөөргэ, дайнай аюулые зайсуулхын, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха замые сэбэрлэжэ үгэхын тулада бүхы хүсэлэл оролдолгоёо зорюулдаг гэжэ урда тээнь коммунизмда эсэргүү номнолой нүлөөндэ ороһоншье баруун оронуудтахи хүнүүд мүнөө элеэр ойлгодог болоо.

Карибска далай шадар тохёолдоһон шахардуу байдал США-гай конгрессто ноябриин 6-да болоһон һунгалтын дүнгүүдтэ ямар нүлөө үзүүлээб гэжэ асуухаар?

США-дахи «забһарай» һунгалтанууд гэдэг (түлөөлэгшэдэй палатын состав хүсэдөөр, сенадай гурбанай нэгэ хуби, олон штадуудай губернаторнууд һунгагдадаг, зүгөөр президент шэнээр һунгагдадаггүй) онсо өөрсэ илгаатай юм. Энэ һунгалтада зонхилхы парти үсөөн ушарта илажа гарадаг. Энэ юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, зонхилхы партиин һунгалтын урда тээ үгэһэн найдуулгануудаа дүүргээгүй байһые оппозиционно парти һунгуулиин кампаниин үедэ шадамараар хэрэглэдэг. Харин һунгалтын урда тээ үгэһэн найдуулгануудаа дүүргэхэгүй гээшэ Холбоото Штадуудай политическэ ажабайдалай ёһо заншал болошонхой. Ноябриин 6-да шэнээр һунгагдаһан США-гай 87-дохи зарлалай конгресс энэ талаар тиимэ ехэ илгаатай бэшэ юм. Дотоодын асуудалнуудаар президентын программын олон пунктнууд дүүргэгдээгүй; зонхилхы демократическа партиин олонхи һуури ээлдэг конгресс социальна талаар олон хуулиин проектнүүдые буруушааһан байна: ороной экономическа байдал һайжарха гэжэ Кеннедиин, конгрессменүүд-демократуудай хэлэһэндэ энэнь хүрөөгүй. «Экономикомнай 1958 ондо, удаань 1960 ондо ехээр доройтоһон байгаа, тиигээд энэ жэлдэ һанаһандамнай хүрэхэгүйгөөр һэргээгдэжэ байна. Орон дотор хүдэлмэригүйшүүл урда мэтэ олон байһан зандаа. Предприятинуудай нилээд ехэ олониинь манайда урда мэтэ ашаглагданагүй» гээд президент һунгалтын болохын урдахануур мэдэрһэн байха юм.

Энээниие ашаглаха гэжэ республиканецууд һанаһан байгаа. Тэдэнэр конгрессэй хоёр палатада олонхи һуури ээлхэбди гэжэ найдадаггүй байгаашье һаа, түлөөлэгшэдэй палатада 40 хүрэтэр һуури, сенадта шэнэ һууринуудые ээлжэ болохобди гэжэ тоолодог байһан юм. Түлөөлэгшэдэй палатада урдынхида орходоо 10—20 һуури олоор абахабди гэжэ республиканска партиин хүтэлбэрилэгшэд дуу тоололгын түгэсхэгдэхэ хүрэтэр найдажа байһан юм. Теэд үрэ дүнгынь урагшагүй байшоо. Республиканецууд түлөөлэгшэдэй палатада 2 һуури нэмэжэ абаһан, зүгөөр сенадта 4 һуури алдаһан байна. Демократууд хоёр палатада хүсэд булюу зандаа үлөө. Кеннеди һунгалтын дүнгүүдээр һаналаа хаһанаа элирхэйлэн мэдүүлхэ яһала үндэһэ баримтатай байгаа бшуу.

«Америкын һунгагшадай һанамжые юрэнхы дээрэнь тодорхойлхо» бэрхэтэй гэжэ олон шэнжэлэгшэд, хэблэлэй органууд бэшэһэн байна. Энээниие юун гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, нэгэ штадта Кеннедиин тала баригшадай илахадань, нүгөөдэдэнь демократууд урагшагүйдэдэг байгаа.

Харин гадаадын политикын бодолгүй муухай хараа шэглэл баримталхые ехээр хүсэгшэд һунгалтын үедэ урагшагүйдөө. Калифорниин губернаторай һунгалтын болоходо, урдын вице-президент Никсон эшэгүүритэ муухайгаар урагшагүйдөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэрэ хадаа эгээн лэ эзэрхэг түримхэй, бодолгүй тэнэг политика баримталдаг байгаа. Никсон Калифорниин губернаторай тушаалые даажа байхадаа, президентын һунгалтын 1964 гү, али 1968 ондо болоходо, президентын тушаалда өөрынгөө кандидатурые дэбжүүлжэ шадахаб гэжэ тоолодог байгаа. Харин энэ урагшагүй политик ниитын ажал ябуулгаһаа олоной үмэнэ арсаха баатай болоһон байна. Мүн бусадшье хэдэн хэтэрмэ хархис этэгээдүүд, Кубада эсэргүү добтолто хэхые эрмэлзэгшэд урагшагүйдөө.

Революционно Кубын оршожо байһантай эбсэһэн хүнүүд шэнэ конгрессто олонхинь болоо гэжэ тоолоо һаа эндүүтэй байна. Гэхэ зуура Холбоото Штадуудай гадаадын политикын уймар тэнэг, харата муухай шэглэлые һунгалтын үедэ олонхи һунгагшадай буруушааһаниинь элеэр харагдана.

Карибска далай шадар тохёолдоһон бэрхэтэй хэсүү байдал хүсэдөөр заһараа, США-дахи «эрид шанга хараа шэглэл» гэдэгые баримталагшад буу зэбсэгээ хуряагаа гэжэ һанаха болоо һаа буруу болохо байна. Америкын зарим политигууд хадаа тохёолдоһон шахардуу шанга байдал... «хүсэ баримталха» политикын зүб байһые гэршэлжэ үгөө гэһэн тобшолол хэхэ һанаатай байдаг гэжэ мэдээжэ. Энэ угаа ехэ эндүүтэй! Юуб гэхэдэ, мүнөө хоёрдохи ээлжээндэ табигдаа… дайнай аюул дахяад … болохо байна бшуу. Ба… нуудай хүтэлбэрилэгше… эли тодоор ойлгохо ёһото…

Гэхэ зуура США-гай … лөө ехэтэй этэгээдүүд … лэй буу зэбсэгүүдые Ку… гаха тушаа Советскэ Со… уялгануудые дүүргэлт… эрилтэ хэхэтэеэ хамта, … президент Кеннедиин үг… дуулгые бэелүүлхэ гэжэ … гүй байна.

Бата бэхи эб найрам… замда ямар ехэ бэрх… тохёолдодог байһые эдэ … руулжа үгэнэ. Зүгөөр эн… наар зэргэ оршон байха… лые хэдэ хэдэн миллион … нүүд дэмжэдэг болоожо … тайбанаар зэргэ оршон … бодол илан мандахал, … хадаа манай үе сагай … лоно.

С. ИВАНОВ.

Редакторай орлогш… М. Н. НИ…

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1962 оной ноябриин 13.

Манай адрес, телефону…

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редактора—… ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и про… —24-74, сельского хозяйства и советского строительства—… промышленности, транспорта, информации—35-14, ку… литературы и искусства—34-05, писем и рабселькоров—… отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтерия—… Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ку… Бурятской АССР.

Н00605. Зак. № 57…